Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ оқшоми

Ўзбекистон Компартияси Тошкент шаҳар комитети ва халқ депутатлари шаҳар Советининг органи

Газета 1966 йил 1 июлдан чиқа бошлаган. № 214 (6. 405) 1987 йил 19 сентябрь, шанба Баҳоси 3 тийин

1917 1987

Пахтакорлар учун техника

Улуғ Октябрь юбилейига бағишланган коммунистик шанбаликда «Тошкент трактор заводи» бирлашмасида тайёрланган маҳсулот шу куниёқ пахта далаларига жўнатилади.

Меҳнат байрами кунида 90 та трактор, 100 та прицеп, кўпгина эҳтиёт қисмлар ва халқ истеъмоли молларини ишлаб чиқариш режалаштириб қўйилди.

Тракторсозлар шанбаликка пухта тайёргарлик кўрмоқдалар. Цехларда, участкаларда тежаб қолинган хом ашё, материаллар запаси ҳозирланмоқда, энергия резерви вужудга келтирилмоқда. Шанбалик штаби зарбдор меҳнат вахтаси учун ҳамма нарса етказиб берилишини назорат қилади.

Шу куни тракторсозлар корхона ва унинг ён-веридаги территорияларни ободонлаштирадилар, уй-жой микрорайонларида ишлайдилар.

Юксак мажбуриятлар қабул қилинди

«Ташкенткабель» заводи иккинчи цехи коллективи Улуғ Октябрнинг 70 йиллигига бағишлаб ўтказиладиган шанбалик куни, яъни 17 октябрда бажариладиган ишларни белгилаб чиқди. Қарийб 50 километр узунликдаги геофизика кабели, 9 километр шланг симлари ишлаб чиқаради. Цех шу куни бир неча ўн минг сўмлик товар маҳсулоти тайёрлайди.

Цех меҳнаткашлари маҳсулот сифатига алоҳида эътибор бермоқдалар. 17 октябрь куни тайёрланган маҳсулотнинг ҳаммаси давлат қабули ходимларига биринчи тақдимнинг ўзидаёқ топширилади.

Иккинчи цех коллективи икки сменада ишлайди, шанбалик куни эса ҳамма биргаликда ишга чиқади. Асосий ишлаб чиқаришда банд бўлмаган кабелчилар ғалтакларни брак ва чиқиндилардан тозалайдилар, территорияни ободонлаштириш ишларида иштирок этадилар. Ишлаб топилган барча маблағ беш йиллик фондига ўтказилади.

Келгуси йил ҳисобига

Дилбар Қосимова Тошкент тўқимачилик комбинати арқоқ-йигирув цехида йигирувчи бўлиб ишлайди. У беш йилликнинг бошидан иш суръатини пасайтирмай келмоқда. У шу кунларда «Улуғ Октябрь социалистик революцияси 70 йиллиги шарафига» шиори остида мусобақада фаол иштирок этиб, нормада белгиланган 1180 урчуқ ўрнига 1344 урчуққа хизмат кўрсатаяпти.

Д. Қосимова шундай зичликда ишлашига қарамай, кейинги пайтда ишлаб чиқариш кўрсаткичларини 140—150 процентга етказиб бажаришга эришмоқда.

Шу билан бирга, қайта ўралган калаванинг 96 процентини биринчи сортга топшираётир. Илғор ишчи 8 ой мобайнида 71 тонна калава топширди. Бу маҳсулотнинг 19 тоннаси планга қўшимча равишда ишлаб чиқарилди.

Д. Қосимова ҳозир 1988 йил октябрь ойи ҳисобига меҳнат қилаётир.

Д. ОБЛАЕВ.

КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросида

КПСС Марказий Комитетининг Сиёсий бюроси 17 сентябрда бўлиб ўтган мажлисида давлат ишлаб чиқариш бирлашмаси тўғрисидаги Низом лойиҳасини кўриб чиқиб, асосан маъқуллади. Низомда халқ хўжалиги асосий бўғинининг тўла хўжалик ҳисоби ва ўзини ўзи пул билан таъминлаш шароитида ишлайдиган мана шу энг йирик ташкилий структураси составига бир ёки бир неча тармоқнинг корхоналари, бирлашмалари ва ташкилотлари кириши мумкинлиги кўзда тутилган. Давлат ишлаб чиқариш бирлашмаси умумиттифоқ ёки регионал бирлашма бўлиши мумкин. Унинг таркибига кирувчи корхоналар мустақиллигини сақлаб қолади ва ўз фаолиятида давлат корхонаси (бирлашмаси) тўғрисидаги СССР Қонунига амал қилади. Давлат ишлаб чиқариш бирлашмасини бошқариш директорлар кенгаши ва шу кенгаш сайлайдиган бош директор томонидан демократик асосда амалга оширилади. Унинг таркибига кирувчи корхоналар, бирлашмалар ва ташкилотлар меҳнат коллективлари вакилларининг кенгашини тузадилар.

Мажлисда мамлакат химия-ўрмон комплекси тармоқларига раҳбарликни янада такомиллаштиришга доир тадбирлар муҳокама қилиниб, маъқулланди. Ҳукуматнинг доимий ишлайдиган органи тарзида СССР Министрлар Советининг химия-ўрмон комплекси бюросини тузишга қарор қилинди. Халқ хўжалигини химиялаш миқёсини кенгайтириш, мамлакатнинг химия, нефть химияси, целлюлоза-қоғоз, ёғочсозлик, медицина ва микробиология маҳсулоти янги турларига бўлган эҳтиёжларини тўла-тўкис қондириш шу органнинг энг муҳим вазифалари бўлади.

Партия Марказий Комитетининг 1987 йил июнь Пленуми йўл-йўриқларига мувофиқ КПСС Марказий Комитети билан СССР Министрлар Советининг «Илмий ташкилотларни тўла хўжалик ҳисобига ва ўзини ўзи пул билан таъминлашга ўтказиш тўғрисида»ги қарори кўриб чиқилиб, асосан қабул этилди. Қарорда таъкидланишича, илмий-тадқиқот, лойиҳа, конструкторлик ва технология ташкилотлари ўз фаолиятида давлат корхонаси (бирлашмаси) тўғрисидаги СССР Қонунининг қоидаларига амал қилишлари лозим.

Илмий ташкилотларни министрликлар ва идоралар томонидан пул билан таъминлашдан бевосита хўжалик шартномалари тузиш ва ишлар бажарилиб бўлганидан кейин уларга ҳақ тўлаш йўли билан илмий ишланмаларни бевосита буюртмачи томонидан пул билан таъминлашга ўтиш белгиланди.

СССР министрликлари билан идораларига ва иттифоқдош республикаларнинг Министрлар Советларига илмий ташкилотларни халқ хўжалиги тармоқларидаги бирлашма ва корхоналарни тўла хўжалик ҳисобига ва ўзини ўзи пул билан таъминлашга ўтказиш учун белгиланган муддатларда, шунингдек академия ва олий ўқув юртлари фанининг хусусиятларини эътиборга олиб, янги иш шароитларига ўтказиш таклиф қилинди.

Мажлисда хўжалик юритишнинг янги шароитларида ташқи иқтисодий фаолиятни такомиллаштириш юзасидан қўшимча чора-тадбирлар белгиланди, бу чора-тадбирлар министрликлар, идораларнинг, иттифоқдош республикаларнинг, бирлашма ва корхоналарнинг, совхоз ва колхозларнинг социалистик, ривожланаётган ва капиталистик мамлакатларнинг ташкилотлари билан ишлашини кучайтиришга қаратилган. Ташкилотларнинг ташқи иқтисодий ҳамкорлик соҳасида мустақил қарорлар қабул қилиш юзасидан ҳуқуқларини анча кенгайтириш тўғрисидаги таклифлар қўллаб-қувватланди.

КПСС Марказий Комитетининг Сиёсий бюроси Эфиопия Халқ Демократик Республикаси эълон қилиниши муносабати билан ўтказилган тантаналарда қатнашган Л. Н. Зайков бошчилигидаги совет партия-давлат делегацияси ишининг якунларини маъқуллади. Эфиопия Халқ Демократик Республикасининг барпо этилиши, конституцион идора усулларига, халқ ҳокимиятига ўтилганлиги Эфиопия халқи турмушидаги тарихий воқеа эканлиги, бу эса Эфиопия революциясининг ривожланишида янги босқич бошланганидан дарак бериши таъкидланди.

Эфиопия Ишчи партияси Марказий Комитетининг Бош секретари, Президент Менгисту Хайле Мариам билан ҳамда Эфиопиянинг бошқа раҳбарлари билан бўлган ва ўртоқларча ҳамжиҳатлик муҳитида ўтган суҳбатлар ҳозирги дунёнинг энг муҳим масалалари хусусидаги позицияларнинг муштараклигини, иккала томоннинг ўз мамлакатлари ўртасида дўстлик ва ҳамкорлик муносабатларини ривожлантириш ҳамда мустаҳкамлашга интилаётганлигини тасдиқлаганлиги мамнуният билан қайд этилди.

КПСС Марказий Комитетининг Сиёсий бюроси совет жамиятини иқтисодий ва социал ривожлантиришнинг, совет давлати ташқи сиёсий фаолиятининг бошқа баъзи масалаларини ҳам муҳокама қилди.

Оқ йўл, «Тошкент комсомоли»!

Тошкент метрополитени ҳаракатдаги состав хизматининг 3-комсомол-ёшлар колоннаси шу йил март ойида бир электропоездга етарли темир-терсак тўплаш ва уни «Тошкент комсомоли» деб аташ ташаббуси билан чиққан эди. Бу ташаббусни Тошкент метрополитенининг комсомол ташкилотигина эмас шаҳар комсомол комитети ҳам қизғин қўллаб-қувватлади. Ёш машинистларнинг ғояси комсомолларга ўзларини амалий ишда намоён этиш имконини берди. Барча районларда ташкил этилган шанбаликларда комсомоллар билан бирга пионерлар ҳам иштирок этишди.

Бу ташаббусга Митишчи машинасозлик заводининг комсомол-ёшлари ҳам «лаббай» деб жавоб бердилар. Улар тошкентликлар тўплаган темир-терсаклардан электропоезд монтаж қилишни ўз зиммаларига олиб, уни аниқ, белгиланган муддатда адо этдилар. Шу йил август ойининг охирларида «Тошкент комсомоли» электропоезди Ўзбекистон пойтахтига келган эди. Куни-кеча бўёқлари ярақлаб турган янги электропоезд дастлабки пассажирларни қабул қилди. Уни биринчи бўлиб линияга олиб чиқиш ҳуқуқини комсомол аъзоси Владимир Жаров машинистлар ўртасидаги мусобақада ғолиб чиқиб қўлга киритди.

«Тошкент комсомоли» электропоезди метро пўлат излари бўйлаб қатнай бошлади. Уни Тошкент метрополитени 3-комсомол-ёшлар колоннасининг аъзолари — комсомоллар ва ёш коммунистлар бошқарадилар.

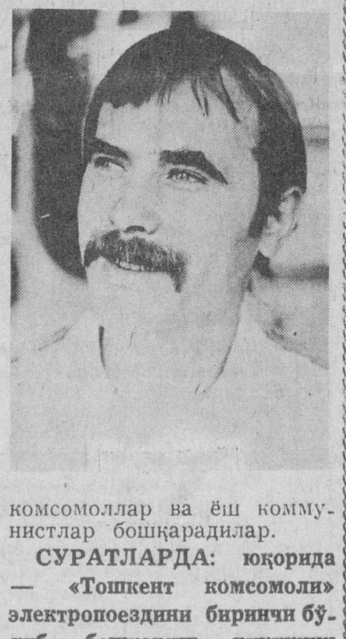

СУРАТЛАРДА: юқорида — «Тошкент комсомоли» электропоездини биринчи бўлиб бошқариш ҳуқуқини қўлга киритган Владимир Жаров; пастда — янги электропоезд сафарга чиқиш олдидан.

М. Нуриддинов фотолари.

Ҳиммат

Йил сайин сув сатҳи камайиб бораётган Орол денгизининг муаммолари кўпчиликни ташвишлантирмоқда. Оролни қутқариш бўйича ташкил этилган 778-ёрдам фондига турли жойлардан маблағлар келиб қўшилмоқда.

Тошкентдаги «Матбуот» полиграфия ишлаб чиқариш бирлашмасининг ишчи ва хизматчиларидан бир неча киши ўз жамғармаларидан бир қисмини Орол фондига ўтказдилар. Ҳиммат кўрсатган кишилар орасида 1-ётоқхонада истиқомат қилувчи А. Асроров, Ш. Эшназарова, З. Ҳамдамова, Ю. Жўраев, И. Дўстов, Р. Ҳусанов ва бошқалар бор. Уларнинг жамғармаси 83 сўмни ташкил этди.

Экскурсоводлар кўпаймоқда

Шаҳримизга мамлакатимизнинг турли ўлкаларидан келаётган саёҳатчилар кўпайиб бораётганлиги муносабати билан экскурсоводларга талаб ошиб бопяпти. Шунинг учун ҳам Тошкент саёҳат ва экскурсиялар бюроси қошида ташкил этилган экскурсоводлар тайёрлаш курсларида ўқишлар қизғин бормоқда. Суҳбатларни Р. Иброҳимов, М. Филанович, Э. Ртвеладзе, Н. Султонова, А. Бердинцев, Ф. Наточиев ва бошқалар ўтказишмоқда.

Янги ўқув йили бу ерда қизғин бошланди. 200 тингловчи шаҳар ва шаҳар атрофи мавзуси бўйича экскурсия олиб бориш маҳоратини эгалламоқда.

Д. МАЖИДХЎЖАЕВА.

ФИДОЙИ АЁЛЛАР

Чилонзор райони аҳолиси Совет ҳокимиятининг дастлабки йилларида ўтказилган «Ҳужум» ҳаракатида қатнашган фидойи аёллари билан фахрланади. Улар эндиликда бахли ҳаёт гаштини суриб, ёш авлодга намуна бўлмоқдалар. Пенсионерлардан Мавжуда Алихўжаева, Муқаддас Қосимова, Муяссар Эшонхўжаева ва 22-боалалар уйининг директори Антонина Павловна Хлебушкина ана шундай ҳурматли кишилардир. Улар шу кунларда районнинг маҳаллалари ва корхоналарида бўлаётган учрашувларда ўша алангали йилларнинг матонати ҳақида гапириб бермоқдалар.

Куни кеча Чилонзор район хотин-қизлар советининг «Ҳужум» ҳаракатининг 60 йиллигига бағишланган тантанали конференциясида ана шу ҳурматли аёлларнинг номлари фахр билан тилга олинди. Район хотин-қизлар советининг раиси Озода Эшонхўжаева «Ҳужум» ҳаракатининг Ўзбекистонда тутган катта тарихий аҳамияти ҳақида доклад қилди. Шундан кейин Ўзбекистон ССР халқ артисти Машраб Юнусов, Муқимий номли музикали театр директори Б. Насриддинов конференция қатнашчиларини қутлуғ байрам билан муборакбод этдилар.

Р. ФАЙЗИЕВА,
«Билим» жамияти Чилонзор район ташкилоти раисининг ўринбосари.

Замондошимиз

Меҳр маликаси

Шу кунларда тез-тез тилга олинаётган, тарихимизнинг қутлуғ санаси сифатида нишонланаётган «Ҳужум» ҳаракати ҳақида биз нима биламиз! Албатта, ўша ҳаракатнинг қатнашчилари, бевосита гувоҳлари бўлган муҳтарама онахонлар оз бўлсада орамизда бор, бироқ уларнинг сўзларидан, хотираларидан бошқа биз яна нимани биламиз! Бу ўринда бир нарсани таъкидлаш жоиз: Хотин-қизларнинг паранжи ташлаши ҳали озодлик эмас эди, бу ўринда энг муҳими — маънавий озодлик эди ва...

Улуғ Октябрь социалистик революцияси рўй бергандан кейин ўтган 70 йил давомида хотин-қизларимиз биз айтган ўша маънавий озодликка эришдилар. Айни кунларда жамиятимизнинг турли жабҳаларида тер тўкаётган, фидойилик кўрсатаётган минглаб, миллионлаб хотин-қизларимиз ана шу маънавий эркнинг гаштини суриб меҳнат қилишмоқда.

Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартияси 50 йиллиги номидаги тикувчилик ишлаб чиқариш бирлашмасининг ишчиси Маҳфуза Алимова ана шундай жонкуярлардан. У мазкур корхонада 14 йилдан буён меҳнат қилмоқда. Ёшлар мураббийси, Киров район Советининг депутати сифатида талай хайрли ишларни амалга оширмоқда. План-топшириқларни бажаришдагина эмас, муомала, одоб-эҳтиромда ҳам, бошқаларни, улар меҳнатини қадрлашда ҳам намуна бўлмоқда.

— Гап намуна бўлишда эмас, — дейди М. Алимова. — Энг муҳими — меҳрда, меҳнатга меҳрда.

Биз ҳам меҳр маликасининг бу сўзларига қўшиламиз.

СУРАТДА: М. Алимова.

Р. Шарипов фотоси.

Тонгги газеталарда

⊙ «Хавф-хатарсиз дунёнинг реаллиги ва гарантиялари» сарлавҳаси остида М. С. Горбачевнинг мақоласи эълон қилинган.

⊙ 18 сентябрь куни Тошкентда Осиё ва Тинч океани мамлакатлари учун БМТ иқтисодий ва социал комиссияси (ЭСКАТО) мутахассисларининг халқаро семинари иш бошлади. «Социал ва иқтисодий тараққиётда хотин-қизларнинг роли» семинарга мавзу қилиб олинди.

Қрим татарлари вакилларининг республика ишчи комиссиясида

Тошкентда Ф. Сефершаев раислигида қрим татарлари вакиллари республика ишчи комиссиясининг область комиссиялари раислари иштирокида кенгайтирилган мажлиси бўлди.

Комиссия мажлисида комиссия раисининг ўринбосари О.К. Адамановнинг республика комиссиясининг иши тўғрисидаги ахбороти тингланди.

Республика ишчи комиссияси аъзоларининг ва область ишчи комиссиялари раисларининг нутқларида уларнинг номига кўпдан-кўп мактублар, аризалар, телеграммалар ҳамон келаётганлиги, одамлар оғзаки мурожаат қилаётганликлари айтиб ўтилди. Уларда мамлакатда КПСС XXVII съезди қарорлари асосида амалга оширилаётган қайта қуриш, демократия ва ошкоралик ривожланаётганлиги туфайли муаммоларни комплекс кўриб чиқиш мумкин бўлганлиги алоҳида таъкидланади. Қрим татарларнинг эҳтиёжлари ва талабларига эътибор билан муносабатда бўлинаётганлиги учун, меҳнат коллективларида осойишта, ишчанлик муҳити таъминланаётганлиги учун партия ва совет органларига миннатдорчилик изҳор қилинади.

Мурожаатларда кенг ошкоралик ва демократия имкониятлари яратилганлигидан худбинлик, ғаразгўйлик мақсадларида фойдаланаётган, қрим татарларнинг муайян қисмини, айниқса ёшларни турли йиғинлар ўтказишга гиж-гижлаётган, одамларни жамоат тартибини бузишга ундаётган экстремист кайфиятдаги кишиларнинг хулқ-атвори кескин қораланади.

Аризалар ва мурожаатларда қрим татарларни ана шундай кимсаларнинг даъволари ва масъулиятсиз уринишларидан ҳимоя қилиш талаб этилади.

Сўзга чиққан кишилар ғайриқонуний хатти-ҳаракатларни қоралаб, экстремист кайфиятдаги гуруҳлар тазйиқ ўтказаётганлиги, турли шартлар қўяётганлиги қрим татарларнинг мамлакат партия ва давлат органларига йўллаган аризалари ва хатларида баён этилган проблемалар комплексини ҳал этишни қийинлаштиради, деб таъкидладилар.

Мажлис қатнашчилари қрим татарларга мансуб ишчилар, колхозчилар, зиёлиларнинг асосий қисми Ўзбекистоннинг барча меҳнаткашлари билан биргаликда Улуғ Октябрнинг 70 йиллигини муносиб кутиб олишга, беш йиллик иккинчи йили топшириқлари муваффақиятли бажарилишини таъминлашга интилаётганлигини мамнуният билан таъкидладилар. Беш йиллик планлари халқ фаровонлиги тўғрисида ғамхўрлик билан суғорилган.

Комиссиянинг кенгайтирилган мажлисида қрим татар гражданларнинг аризаларида ўртага қўйилган проблемалар бутун комплексини кўриб чиқувчи давлат комиссиясининг аъзоси, СССР Олий Совети Президиумининг аъзоси, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари И. Б. Усмонхўжаев нутқ сўзлади.

Мажлисда ва масалаларни муҳокама қилишда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг иккинчи секретари В. П. Анишчев, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг секретари М. Ҳ. Холмуҳамедов иштирок этдилар. Комиссиянинг кенгайтирилган мажлиси ишида Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми Раисининг ўринбосари А. П. Романовский қатнашди.

Республика ишчи комиссияси составини кенгайтириш тўғрисидаги масала кўриб чиқилди. Комиссия составига Чирчиқ шаҳридаги 160-қурилиш трестининг бошқарувчиси, Тошкент область партия комитетининг аъзоси, қрим татарлари вакиллари Тошкент область ишчи комиссиясининг раиси Азиз Керимов; Ўзбекистон ССР енгил саноат министри Эскендер Аппазович Таймазов; «Ленин байрагъы» республика газетасининг редактори, Ўзбекистон Компартияси Ревизия комиссиясининг аъзоси, Ўзбекистон ССР Олий Советининг депутати Нуззет Абибуллаевич Умеров; «Узстроймеханизация» трестининг бошқарувчиси, Тошкент шаҳар Октябрь район партия ташкилоти ревизия комиссиясининг аъзоси, халқ депутатлари район Советининг депутати Эрнест Фегмиевич Хаваджи ўртоқлар киритилдилар.

Мажлисда келгусидаги ишлар плани аниқланиб, область комиссиялари билан биргаликда амалга ошириладиган тадбирлар белгиланди.

(ЎзТАГ).

ИШЛАРНИ ЖОНЛАНТИРАЙЛИК

Қолган ишга қор ёғар

Кеча Ўзбекистон Компартияси Тошкент шаҳар комитетида шаҳар хўжалигини, саноат ва транспорт корхоналарини, савдо ва маиший хизмат кўрсатиш объектларини 1987—1988 йилги кузги-қишки даврга тайёрлаш учун масъул бўлган ташкилотларнинг раҳбарлари иштирокида кенгаш бўлиб ўтди.

Кенгашда Ўзбекистон Компартияси Тошкент шаҳар комитетининг биринчи секретари Б. Ф. Сатин сўзга чиқди. У шуни таъкидладики, қиш яқинлашиб қолаётганига қарамай иситиш мавсумига тайёргарликда ҳали йирик нуқсонлар мавжуд. Бундай нуқсонлар иссиқлик трассаларини ётқизиш билан боғлиқ ишларда кўзга айниқса яққол ташланади. Бу ерда белгиланган ҳажмдаги барча ишлар бажарилмаганлигидан ташқари кўпгина объектларда ишлар қўл учида қилинмоқда, бундай ишларни ўзбошимчалик билан кўзда тутилган вақтдан анча олдин чала равишда тугатиб қўймоқдалар. Айрим кўчалар иссиқлик трассалари ўтказиб бўлингандан сўнг асфальтланмай қолдириб кетилмоқда. Йўллар ремонтида ҳам бирмунча қолоқликка йўл қўйиляпти, уй-жой фондини иситиш мавсумига тайёрлашда ҳам шундай ҳол кўзга ташланади. Шаҳардаги кўпгина уй-жойлардан фойдаланиш участкаларида иситиш системаларини ювиш ва бошқа ишларда расмиятчиликка йўл қўйилмоқда, уйларни, томларни капитал ремонтдан чиқариш сифатсиз бажарилмоқда.

Кенгашда Тошкент шаҳар Совети ижроия комитети раисининг ўринбосари Л. А. Костин, «Таштеплосеть» корхонаси директори вазифасини бажарувчи Б. Ш. Усмонов, «Таштеплокоммунэнерго» ишлаб чиқариш бирлашмасининг директори С. М. Қосимов, «Таштеплоцентраль» ишлаб чиқариш бирлашмасининг директори Ў. С. Ҳошимов, Тошкент шаҳар Совети ижроия комитети раисининг ўринбосари, ободонлаштириш Бош бошқармасининг бошлиғи Ҳ. Ё. Охунжоновларнинг ахборотлари тингланди.

Кенгашда барча раҳбарларнинг диққат-эътибори мавжуд қолоқликларга, қишга тайёргарлик бўйича ишларнинг паст савиясида эканлигига қаратилди. Улар огоҳлантирилдилар. Ишларни жонлантириш ва уни иситиш мавсуми бошланишига тугаллаш таклиф этилди.

Коммунистлар аттестацияси: дастлабки сабоқлар

Юксак номга муносиб бўлайлик

КПСС Марказий Комитетининг «Партияга қабул қилиш ва партия сафларини мустаҳкамлаш борасида Тошкент область партия ташкилотининг ишидаги жиддий камчиликлар тўғрисида»ги қарори асосида бошланғич партия ташкилотларида коммунистларни аттестациядан ўтказиш барча ташкилотларда қизғин давом этмоқда. Жамоатчи мухбиримиз Тошкент тўқимачилик комбинати партия комитетининг секретари У. Султонова билан коммунистларни аттестациядан ўтказишнинг бориши тўғрисида суҳбатлашди:

— Комбинат пойтахтнинг йирик саноат корхоналаридан бири ҳисобланади. Унда 1700 нафарга яқин коммунист меҳнат қиларкан. Уларнинг коммунист деган шарафли номга муносиблигини холисона баҳолашга қаратилган тадбир — аттестацияси қандай ташкил этилган?

— Кўпчилик жойларда бўлгани каби бизнинг партия ташкилотимизда ҳам «юқори»дан таъсир ўтказиш натижасида, шошма-шошарлик, чегараланиш оқибатларида пухта синалмаган айрим кишилар КПСС аъзолигига қабул қилинган эди. Худди шундайлар ҳеч қандай ташаббускорлик, принципиаллик кўрсатмаяптилар. Натижада ўзибўларчилик, масъулиятсизлик оқибатида ишимиз судралиб қолаяпти. Коммунистларимизда бошқаларни ўз ортидан эргаштириш, жонкуярлик бўлмагани сабабли планларимиз бажарилмаяпти. Партия сафларини ана шундай лоқайд кишилардан тозалашда КПСС аъзоларининг барчасини аттестациядан ўтказиш катта аҳамиятга эга. Шу боисдан уни амалга ошириш мақсадида қатор тадбирлар белгиланди.

Аввало аттестация комиссиясининг аъзолари ҳақида. Коммунистларнинг таклифлари асосида корхонамизда узоқ йиллар меҳнат қилган, ишлаб чиқаришда, жамоат ишларида актив қатнашган коммунистлардан 13 кишини комиссия сафига киритдик. Уларга моҳир ишчи, коммунист А. Беляева раис этиб сайланди. Аттестация арафасида партия ветеранлари ва фабрика, цех партия ташкилотларининг тажрибали секретарлари иштирокида йиғилишлар ўтказилиб, кўпгина масалалар аниқлаб олинди.

Даставвал бу муҳим вазифани бажаришни планлари уддаланмаётган, сифатсиз маҳсулотлар ишлаб чиқараётган, меҳнат интизоми бўшашиб кетган коллективлардан бошладик. Синовдан ўтказиладиган коммунистларга партиявий характеристика берилиб, у бошланғич партия ташкилотларининг йиғилишларида муҳокама этилди. КПСС аъзосининг ўз ишига, партиявий топшириқларга муносабати ҳақидаги бор ҳақиқатни ҳамкасблари ана шу мажлисларда очиқ-ойдин, рўй-рост айтдилар.

Комиссиянинг дастлабки йиғилишларидаёқ айримларнинг партия сафида тасодифий одам эканликлари маълум бўлди. Ёш ишчи З. Очиловани олайлик. Унинг комбинатда ишлаётганига кўп бўлгани йўқ. Партия аъзоси бўлишига қарамай меҳнат интизомини тез-тез бузади, тайёрлайдиган маҳсулоти кўпинча сифатсиз, смена нормасини ҳамиша бажара олмаяпти. Шундай бўлса-да, у ўз малакасини оширишни хаёлига ҳам келтирмаяпти. Ҳатто партия йиғилишларида камдан-кам қатнашади, аъзолик бадалларини вақтида тўламайди.

З. Очиловадаги бу камчиликларни унинг ҳамкасблари — тўқув фабрикасининг коммунистлари И. Ромадина, Н. Мокова кабилар кўрсатиб ўтдилар. З. Очилова бу эътирозларга қарши ҳеч нима деёлмади. У партия Уставига оид саволларга ҳам тўғри жавоб беролмади. Аттестация комиссияси фабрика, цех партия ташкилотига З. Очиловани партия сафидан ўчириш тўғрисидаги масалани кўриб чиқишни таклиф этди.

Коммунист Н. Баринова 16 йиллик партия стажига эга. Лекин унинг ҳам билим савиясини аттестация комиссияси қониқарсиз баҳолади. Тўқувчининг иш тажрибаси етарли. Шогирдликдан техникавий нормаллаш инженери лавозимигача кўтарилди. Ҳамкасблари унинг малакали технолог эканлигини тан олишади. Бироқ, 1-йигирув-тўқув фабрикаси партия йиғилишида унга берилган характеристика муҳокама қилинаётган пайтда қобилиятли мутахассис, коммунист сифатида жамоат ишларини бажармаслиги танқид қилинди. У партия топшириқларидан доимо бўйин товлаб келган.

Фабрика партия ташкилоти унга масъулиятли топшириқ — сифат комиссиясига бошчилик қилишни топширган эди. Амалий ишга келганда Н. Баринова ҳамкасблари ишончни оқлаш ўрнига ўзини четга олиб қочди. Комиссия раисининг ўзи масъулиятсизлик қилгач, бошқалардан нимани талаб этиш мумкин? Албатта, ўз етакчиларидан «ибрат» олганликлари таажжубланарли эмас.

— Коммунистларни аттестациядан ўтказиш қанча муддатга мўлжалланган?

— Комбинатда хўжалик юритишнинг иқтисодий методларига, давлат қабулига ўтишга тайёргарлик кўрилаётган бир пайтда коммунистлардан кўп меҳнат талаб қилинади. Ҳар бир партия аъзоси ўз вазифасига сидқидилдан муносабатда бўлиши керак. Корхонамиз коммунистларини синовдан ўтказиш икки йилга мўлжалланган. Бундан кўзланган мақсад уларнинг жанговарлик қобилиятини, меҳнат коллективларидаги авангардлик ролини белгилаш ҳамда кучайтиришдан иборат. Айни пайтда ҳар бир коммунистнинг ҳаётий позициясига, ахлоқий, сиёсий сифатларига талабчан баҳо бериш, партия аъзосининг ҳақиқий қиёфаси, унинг умумий ишга қўшаётган ҳиссасини мукаммал ўрганиш керак. Партиямиз олдимизга қўяётган талаблар, қайта қуриш жараёнининг моҳиятини, мамлакатни социал-иқтисодий ривожлантиришни жадаллаштиришни қандай тушунишини, унга қўшаётган ҳиссасининг салмоғини чуқур белгилаш зарур. Бу вазифани амалга оширишда шошмашошарликка асло йўл қўйиб бўлмайди. Шу боисдан узоқроқ муддат белгиланган. Ҳозирги кунгача юз нафардан ортиқ коммунистни синовдан ўтказдик.

— Аттестациядан ўтказишнинг дастлабки сабоқлари, натижалари қандай бўляпти?

— Синовдан ўтказиладиган коммунистларнинг рўйхати аттестация комиссияси томонидан белгиланади ва партия комитети билан аттестация комиссиясининг қўшма мажлисида тасдиқланади. Комиссия аъзолари савол-жавоблар натижасига кўра КПСС аъзоси тўғрисида ўз хулосасини чиқаради. Агар партия аъзоси аттестациядан ўтмаган бўлса, албатта, улар номзоди партия йиғилишларида муҳокама этилади ва партиявий жазо берилади ёки партия сафидан ўчирилади.

Аттестация комиссиясининг хулосалари, коммунистнинг жанговарлик қобилияти партия йиғилишларида кўриб чиқилмоқда. Афсуски, айрим кишилар ҳамкасблари ишончини оқлолмаяптилар. Шу ўринда партия аъзолигига кандидатликка ёки партия аъзолигига ўтиш учун тавсиянома бераётган ҳар бир коммунистнинг масъулиятини янада ошириш зарур. КПСС Марказий Комитетининг қарорида «Тавсиянома беришга виждонан муносабатда бўлмаган, расмиятчилик қилган КПСС аъзоларидан жиддий жавобгарлик талаб қилинсин, кандидатларнинг шахсий ишларини кўриб чиқиш чоғида тавсиянома берувчиларнинг жавобгарлик масаласи муҳокама қилинсин. Партияга тавсия этиш сифати учун комсомол комитетларига нисбатан талабчанлик оширилсин», дейилади. Эндиликда, энг аввало тавсиянома бераётган коммунистларнинг хулқ-атвори, фаолиятини муҳокама этишни ўйлаяпмиз. Давр талабларига жавоб бермаганлардан Т. Сабиев, З. Очилова, Қ. Муҳиддинова, М. Вьюина, М. Шукуровлар партия сафларидан ўчирилди. Р. Аҳмедова ва М. Коваленкога эса ҳисоб карточкасига ёзиш шарти билан қаттиқ ҳайфсан эълон қилинди. Партия ташкилотимизда ана шундай коммунистларнинг борлиги кўнгилсиз ҳол, албатта. Лекин партия сафларининг софлигини таъминлаш ҳар биримизнинг бурчимиздир. Бизда ўтаётган коммунистлар аттестацияси партия аъзоларининг, партия ташкилотларининг жанговарлигини кучайтиришга хизмат қилиши шак-шубҳасиздир.

Суҳбатни
А. НОСИРОВА
ёзиб олди.

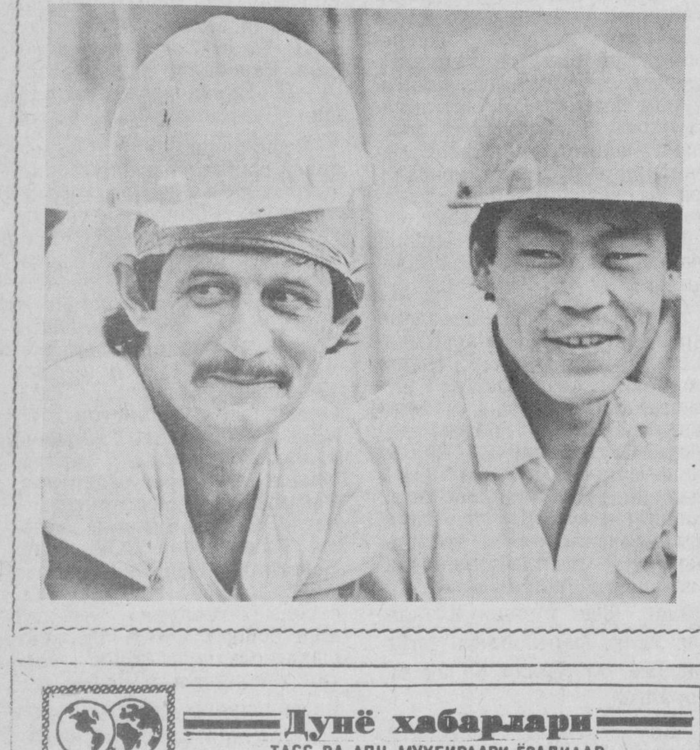

Улуғ Октябрнинг шонли 70 йиллик юбилейига бағишлаб коммунистик шанбалик ўтказиш юзасидан бошланган ватанпарварлик ҳаракатини 1-уйсозлик комбинатининг 2-монтаж бошқармаси қурувчилари ҳам мамнуният билан қарши олдилар. Уларнинг яқинда бўлиб ўтган йиғилишида умумхалқ ҳашарида қилинадиган конкрет тадбирлар кўриб чиқилди. Бошқарманинг Сергей Рохман бошчилигидаги монтажчилар бригадаси шанбалик кунида алоҳида ғайрат кўрсатади. Унга бирлашган қурувчиларнинг ҳар бири камида шу кунги топшириқни 130 процент адо этадилар.

СУРАТДА: коллективнинг моҳир қурувчилари Анатолий Хван ва Владимир Худишкин.

Т. Каримов фотоси.

Луқма

«КУНДАЛИК ДАФТАР» МУАММОСИ

Муҳаррамхон ишдан келиши билан фарзандлари уни ўраб олишди:

— Ойижон, «Кундалик дафтар» олиб келдингизми!

— Йўқ, — деди хўрсиниб. — Шаҳардаги китоб магазинларини айланиб чиқдим, биронтасидан топа олмадим.

Мана, ўқув йили бошланганига ҳам бир ой бўлай деб қолди. Афсуски, ҳеч қаерда ўқувчиларнинг «Кундалик дафтари йўқ.

«1-Болалар дунёси» магазини бўлимидамиз. Одамлар тирбанд. Кимдир дафтар, кимдир портфель харид қилмоқда.

— «Кундалик дафтар» борми! Бир чизиқ дафтар-чи! — деб сўраган харидорларнинг сон-саноғига етолмайсиз.

Шу масала бўйича «1-Болалар дунёси» магазини директорининг ўринбосари Р. Қ. Алиевга мурожаат қилдик.

— Тошкент қоғоз комбинатидан катак ва бир чизиқли дафтарлар оламиз. Бироқ, 20 августдан бери бир дона ҳам бир чизиқли дафтар олмадик. Сабабини сўрасак, комбинат маъмурияти ҳар хил баҳона қилади, — деди у. — Яна шуни ҳам айтиш керакки, яқинда биз дафтарлар олдик. Чиройли қилиб ўралган қутиларга «бир чизиқли дафтар» деб ёзилган эди. Хурсанд бўлиб очиб қарасак катак дафтар экан. Биз комбинатга ёзма равишда эътироз билдириб, жарима ёзиб жўнатдик. Лекин бу билан харидорлар эҳтиёжини қондириб бўлмайди.

Пушкин кўчасидаги 1-китоб магазинидамиз. Бу ерда ҳам «Кундалик дафтар» йўқ», деган жавобни олдик.

— Август ойи охирларида бир ярим мингта кундалик дафтар олдик. Одамлар бир зумда олиб кетишди. Шундан кейин «Узбеккниготорг»дан бошқа «Кундалик дафтар» олмадик, — деди магазин катта сотувчиси А. Мажидов.

«Кундалик дафтар»ни Бекобод қоғоз ёзув-чизув буюмлари фабрикасидан оламиз, — деди биз билан суҳбатда «Узбеккниготорг» товаршуноси А. Богданова. — Август ойи учун 24 минг дона олдик. Планни ошириб бажардик. Ҳозир эса сентябрь ойи планини кутяпмиз.

Наҳотки, ўқув йили олдидан мутасадди ўртоқлар ана шу масалани жиддий ўйлашмаса! Кимдир планни кутади, ўқувчи эса «Кундалик дафтар»ни... Ахир ҳолва деган билан оғиз чучимайдику!

З. ШОКИРОВА.

Ҳодиса

ЯНА «ТАВАККАЛ» ҚИЛДИЛАР

Тошкент пассажир станциясида Душанбедан ремонт қилиш учун етиб келган бўш вагон ёниб кетди. Ёнғинни ўчириш командаси тезда келди ва шу заҳотиёқ ёнғинни ўчирди. Бироқ шунга қарамай, талайгина зарар етди — энди вагонни ремонт қилиш анча қимматга тушади.

Бу вагон нима сабабдан ёниб кетганлиги номаълум бўлиб қолди. Тергов натижасида шу нарса равшан бўлдики, ҳар ҳолда ёнғин чиқмаса мўъжиза бўлур эди. Вагоннинг ҳамма дераза ойналари синган, эшиклари ланг очиқ ҳолда эди ва худди шу тарзда назоратчисиз темир йўл изида турарди.

Душанбе вагон депосининг раҳбарлари шундай ҳолатдаги вагонни олис масофага ремонт қилиш учун юборар эканлар, одатда, қоида бўйича ҳамроҳлик қилувчи одамни тайинлашлари керак эди. Бироқ бундай қилмадилар. Ўзларича бир неча сўмни тежамоқчи бўлдилар, аслида минглаб сўмдан маҳрум бўлдилар.

Бахтли тасодиф туфайлигина ҳеч ким жабрланмади.

(ЎзТАГ).

Оқшомингиз файзли бўлсин!

«Қонуни ҳикмат» китобидан

Бир доно насиҳати

Маъқул ва мақбул киши гарчи хато гапираётган бўлса ҳам, унинг сўзларини одамлар ростдек қабул қилишаверади. Аммо, номақбул киши рост гапираётган бўлса ҳам, одамларда унинг гапига ишонч бўлмайди, ёлғон деб гумон қилишади.

Халқ билан тил топиб, бирга яшаёлмаган одамга ширин ҳаёт ҳамиша аччиқ бўлади. Ҳар ким доно одамларнинг сўзини хор тутса ҳаётда кўп хорлик тортади. Бировнинг бошига ғам тушса, ёрдам бериш ўрнига шодланган одамнинг бошига ҳам ғам тушмай қолмайди. Ўзгаларга фойда етказиш ўрнига зиён етказадиган одам тез кунда обрўйидан айрилади.

Бир ҳакимнинг айтганлари

Бахтиёрлик уч нарсада: саломатликда, ҳалол топган бойликда, хотиржамликда. Эркакка оройиш берадиган нарса иккита: яхшилик қилиш ва шарму-ҳаё. Икки нарса борки, унинг ози ҳам кўп: бири — адоват, иккинчиси — чақимчилик. Уч тоифа одамнинг хизматидан дилтанг бўлмаслик керак: ота-она хизматидан, бемор хизматидан ва меҳмон хизматидан.

Дилкаш савол-жавоб

Бузургмеҳр ҳакимдан сўрадилар:
— Дунёда нима ширин?
— Фарзанд! — жавоб берди у.
Яна сўрадилар:
— Уйқу нима?
— Енгил ўлим! — жавоб берди у.
Яна сўрадилар:
— Ўлим нима?
— Оғир ўлим, демак уйқуда эҳтиёт бўлмоқ керак! — деди у.

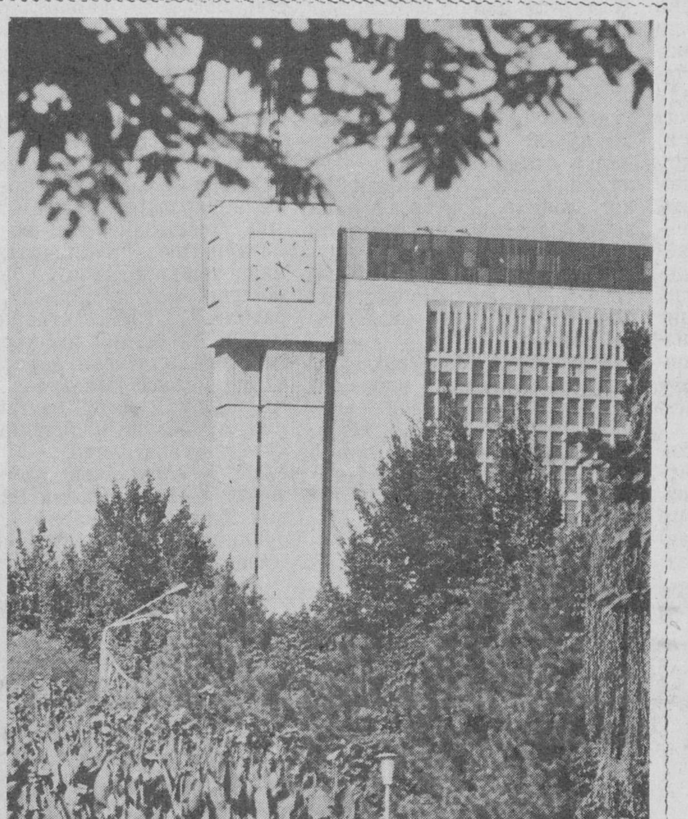

Шаҳримиздаги кўркам бинолар фусункорлиги билан ажралиб туради. «Матбуот уйи» биносидаги соат Тошкент вақтини билдиради.

Р. Шарипов фотоси.

Ҳазил гаплар

— Чивинимиз ўзимизники-да, бизни чақмай меҳмонни сийлабди.

●

— Мен от йилида туғилган эканман.
— Шунинг учун уйингга нарса ташиганинг-ташиган экан-да.

●

— Менга ҳам бояги аёлдақа пиёзнинг катта-каттасидан солинг.
— Сизга, бозорком бўлганингизда соламан.

●

Бир дипломантга икки профессор раҳбарлик қилса, у академик бўлиб кетса ажаб эмас!

Ҳабиба МАНСУРОВА.

Буқрот ҳакимі дейди

У айтди: «Камтарликни туядан ўрганмоқ кекеракки, агар унинг арқонини сичқоннинг думига боғлаб қўқўйсанг, унинг орқасидан кетаверади ва бундан ор қилмайдиди. Ботирликни шердан ўрганмоқ керакки, агар уни мингта маст филнинг орасига ташлаб қўйсанг ҳам қўрқмаайди ва орқасига қайтмайди.»

⊙

Буқрот Ҳакимдан сўрадилар:
— Оловдан ҳам куйдирувчироқ нарса нима?
— Ғазаб! — жавоб берди у.
Яна сўрадилар:
— Ҳамма нарсадан олий ва юқори нарса нима?
— Инсондаги ҳиммат! — жавоб берди у.
Яна сўрадилар:
— Ўлдирадиган шароб қайси?
— Шаҳват! — жавоб берди у.
Яна сўрадилар:
— Ҳеч қачон вайрон бўлмайдиган бино қайси?
— Адолат биноси! — жавоб берди у.
Яна сўрадилар:
— Охири аччиқ бўладиган ширинлик нима?
— Шошқалоқлик! — жавоб берди у.
Яна сўрадилар:
— Давоси йўқ касаллик қайси?
— Нодонлик! — жавоб берди у.
Яна сўрадилар:
— Эркагу хотинга ярашадиган либос қайси?
— Вафодорлик! — жавоб берди у.

Дўстлик ҳақида

Кимки бадавлатлик айёмида дўстларидан узоқлашса, ожизлик айёмида ҳеч ким ёрдамга келмайди. Ҳар ким ҳаёт мен учун осонлик билан ўтсин деса, ҳасаддан узоқ бўлиши керак. Ундан сўрадилар: «Дўст ким?» Айтди «Оғир кунда қўлингни тутувчи!» Яна сўрадилар: «Жаҳонда энг баттол кимса ким?» Айтди: «Ҳийлагар ва эгри қалбли дўст. Бундай дўст тушга ўхшайди, масалан, тушингда ажойиб нарсага эга бўласан, уйғониб қарасанг, қўлингда ҳеч нарса бўлмайди».

Маҳмуд ҲАСАНОВ
тайёрлаган.

Мақоллар

(АДР ЎЗБЕКЛАРИ ХАЛҚ ОҒЗАКИ ИЖОДИДАН)

⊙ Калта ип боғловга етмас.
⊙ Булбул чаманини севар — одам ватанини.
⊙ Дарахтни ер кўкартиради — одамни эл кўкартиради.
⊙ Душманга бўйин эгма.
⊙ Айбини яширган ўнгмас.
⊙ Душманга жонингни берсанг ҳам, сирингни берма.
⊙ Тинчлик истасанг уруш эшигини қоқма.
⊙ Дўст эшигини супур — душман эшигига боқма.
⊙ Дардингни тоққа айтсанг ҳам — дард эшитасан.
⊙ Сабр ганж келтирар — сабрсизлик ранж.
⊙ Ақл ақлдан қувват олади.
⊙ Бола — лой, она — кулол.
⊙ Хотин уйнинг чироғи.
⊙ Капалак гулни соғинар — булбул куйини.
⊙ Ичидан бузилмаса — қўшин енгилмас.

Шарқшунос
Анвар ИСМОИЛОВ
тўплаган.

Диёримизнинг яшил бойлиги

Тоғ сумбули

Тоғ сумбули кўп йиллик ўсимлик бўлиб, бўйи икки метргача ўсади. Илдизпояси қисқа ва кўпгина майда илдизчалар билан қопланган, ер остига тик жойлашган бўлади. Илдизпоядан биринчи йили илдиз олади. Тўпбаргларидан иккинчи йилдан бошлаб поя ўсиб чиқади. Пояси тик ўсувчи цилиндрсимон, майда қирралари шохланмаган, ичи ковак, юқори қисми туксиз, пастки қисми эса туклар билан қоплангандир. Барги оддий, ажралган бўлакчалардан иборат. Илдиз олди барглари узун бандли бўлади.

Медицинада тоғ сумбулининг илдизи ва илдизпояси қўлланилади. У ҳидсиз ва оқиш бўлиб, қуритилгандан сўнг қўнғир рангга айланади. Ёқимли, аччиқроқ мазага эга. Ўсимликнинг илдиз ва илдизпояси таркибида эфир мойи, борниол, пинен, камфен, арзулен, лимонен, терпиниол, алкалоидлар, учувчан асослар, гликозид, ошловчи моддалар, пальмитин ва бошқа кислоталар бор. Шу боисдан у қатор хасталикларни даволашда яхши наф келтиради. Унинг доривор препаратлари асаб системасини тинчлантириш (уйқусизликда, асаб қўзғолиши даврида) ҳамда юрак фаолиятини мувофиқлаштириб туришда ишлатилади. У ошқозон касалликларида ишлатиладиган чойлар таркибига киради.

Кези келганда, ўсимлик тарихидан бир матла келтириш жоиз деб ўйладик. XIV асрнинг охирида яшаб, табиблик қилган Юсуф ибн Муҳаммад шундай ёзган:

Ошқозонга фойда тоғнинг сумбули,
Фойдалидир талоқ, жигар учун ҳам.
Асаб билан юрак қувват олади,
Оширади кўзнинг нурини ҳар дам.
Бод ҳайдайди, ични тўхтатар яна,
Бел оғриғи ундан одидим бўлар кам.

Фармацевтика саноатити ўсимликнинг илдиз ва илдизпоясини тайёр ҳолда махсус қутичаларда, таблеткасини ва настойкасини флаконларда ишлаб чиқаради ва жойлардаги аптекаларга юборилади. Уни врач маслаҳатига кўра қўллаш керак.

Мирзамир МИРЗАШАРИПОВ,
Фарғона шаҳрида истиқомат қилувчи доришунос.

Хижолат

Қатра

Зубайданинг тиши кечаси билан оғриб чиқди. Эртасига вақтли турди-да, поликлиникага йўл олди. Регистратура йўллаган кабинетга борди-ю, навбатда турганларни кўриб капалаги учиб кетди. Тишининг оғриғи ҳамон босилмаган, чидаш оғир. Начора, навбатга турди. У бироздан кейин эндигина киришга чоғланаётган эди, шу пайт инқиллаган бир чол кабинетга кириб кета бошлади.

— Қаерга, ҳозир менинг навбатим-ку, — деди Зубайда чолни туртиб.

— Қизим, тишим жуда азоб беряпти, кириб кета қолай, — ёлворди чол.

— Ўзим ҳам зўрға турибман, навбатингизни кутинг, — деди-да Зубайда саросимада қолган чолга эътибор бермасдан ичкарига отилди.

Зубайда тишини олдириб чиқиб, рўмолча билан оғзини бекитганча тез-тез юриб кетаётган эди:

— Ҳа, нима бўлди. Зубайда! — деган таниш овоздан чўчиб тўхтади. Қараса, илмий раҳбари Файзулло Ҳамроевич унга ташвиш билан қараб турарди. Вазиятни англаган Файзулло Ҳамроевич жавобни ҳам кутмасдан:

— Олдирдингизми, уйингизга боринг-да дамингизни олинг, бугун ишга чиқмай қўя қолинг... Мен ҳам дадамлардан хабар олалай деб келгандим, — раҳбар шундай деб Зубайда билан хайрлашди-да, бояги чол томон юра бошлади.

Кекса отахон уларга аянч билан тикилиб турарди.

Гулсара ИСМОИЛОВА,
А. С. Пушкин номли тил ва адабиёт институтининг илмий ходими.

Дунё хабарлари
ТАСС ВА АПН МУХБИРЛАРИ ЁЗАДИЛАР

ЯРАШ ЖАРАЁНИ ДАВОМ ЭТМОҚДА

КОБУЛ. Сўнгги бир ҳафта мобайнида 200 дан кўпроқ афғон қочоқлари оиласи ватанига қайтиб келди. Шу ҳақда хабар берган Бахтар агентлиги АДРда миллий яраш жараёни ривожланиб бораётганлигини таъкидлади. Парвон вилоятида 68 кишилик тўда ҳукуматга қарши фаолиятини тўхтатди, Бағлон ва Қандаҳор вилоятларида эса аксилинқилобчиларнинг яна учта йирик гуруҳи қурол-яроғини ташлади.

Мамлакат ҳукумати миллий яраш йўлини эълон қилганидан бери ажнабий юртларда сарсон-саргардон бўлиб юрган 83 мингдан кўпроқ афғон она қишлоқларига қайтиб келди. 25 минг собиқ босмачи қуролли курашни тўхтатиб, яраш тарафдорлари сафига қўшилди.

Агентлик Кобул вилоятида турли уездлар руҳонийларининг жирғаси бўлиб ўтганлигини ҳам хабар қилди. Мусулмон руҳонийлари миллий яраш йўлини қатъий қўллаб-қувватлаётганликларини айтдилар. Улар мамлакат конституцияси лойиҳасини муҳокама қилдилар.

ЛИВАН ЁШЛАРИ ТИНЧЛИККА МУШТОҚ

Байрут радиоси мамлакат пойтахтининг кварталларидан бирида яна портлаш рўй берганини хабар қилганида, воқеа содир бўлган жойга Қизил крест тасвири туширилган оқ машиналар етиб борган бўлади.

Байрут аҳолиси кўпчилигининг фикрича Ливан Қизил крест ва Қизил ярим ой жамияти ўзларининг бутун бўш вақтларини раҳм-шафқат бурчини адо этишга бағишлаётган ёш кўнгиллиларнинг ғайрат-шижоати туфайлигина самарали ишлаб турибди.

Аммо Ливан ёшлари халқнинг жонига тегиб кетган ва узоқ давом этган уруш жароҳатларини даволашга ёрдам берибгина қолаётганлари йўқ. Ливан ватанпарварлари қаршилик фронтининг ўзагини ёшлар ташкил этади. Йигит-қизлар мамлакат жанубининг оккупация қилиб олинган қисмида Исроил соқчиларига ва постларига ҳар куни ҳужум қилиб турибдилар. Улар қалтис топшириқни бажаришга отланар эканлар, қайтиб келмасликлари мумкинлигини биладилар. 1982 йилнинг сентябрида Исроил қўшинлари Байрутга бостириб кирган пайтда Ливан Компартияси босқинчиларга қарши қуролли курашга даъват қилди. Аввало ёш коммунистлар, сўнгра эса бошқа юзлаб ватанпарварлар ҳам бу даъватга лаббай, деб жавоб қайтардилар. Қаршилик ҳаракатининг 5 йиллиги нишонланаётган ҳозирги пайтда партизанларнинг фахрланишга арзигулик ишларини айтиб ўтиш мумкин — ливанликларнинг қаҳрамонона қаршилиги туфайли исроилликлар ўзлари босиб олган ерларнинг кўпчилик қисмидан кетишга мажбур бўлдилар.

Урушнинг ўзига хос синфий, тарихий илдизлари бор, социал тенгсизликнинг кучайиши, сиёсий тузумнинг адолатсизлиги мана шулар жумласига киради... Маҳаллий йирик буржуазия, феодал заминдорлар ва айниқса ташқи кучлар диний мутаассибликни авж олдириш, синфий кураш ўрнига диний ўзаро можароларни кучайтириш учун ҳамма ишни қилдилар. Бундан, аввало, Исроил манфаатдордир. Тель-Авив яхлит суверен давлат сифатида Ливанни сиёсий харитадан ўчириб ташлашни, уни ҳаётий қобилиятга эга бўлмаган ва ўзаро душман бўлган вилоятларга парчалаб ташлашни истайди.

Шу сабабли Ливанда иноқлик ва муроса асосида танглики бартараф этиш истиқболи эндигина бошланган пайтда Тель-Авив ва унинг «стратегик шериги» — Вашингтон ишга аралашишга, воқеаларнинг бу йўлдан ривожланишига йўл қўймасликка киришадилар. Масалан, 1985 йилнинг охирларида Ливандаги асосий ҳарбий-сиёсий гуруҳларнинг раҳбарлари мамлакатдаги ички сиёсий вазиятни нормаллаштириш тўғрисида битим тузган эдилар. Бу ҳужжат ихтилофларнинг сабабларини тугатадиган кенг ислоҳотлар ўтказишни кўзда тутар, янги, тинч Ливанга пойдевор солар эди. Ўшанда АҚШнинг Байрутдаги элчиси нуфузли маҳаллий доираларга тўғридан-тўғри сиёсий тазйиқ ўтказди, Исроил эса ўз агентлари ёрдамида христианларнинг «Ливан кучлари» деб аталган энг бақувват ҳарбийлаштирилган ташкилотида тўнтариш уюштирди.

А. ЖУДРО.

ЭЛЕКТРОН ҚАРОҚЧИЛАР

Ғарбий германиялик бир неча ёш йигитлар, деб хабар қилади Франс Пресс агентлиги, Буюк Британия, Франция, ГФР, Япония оралиғидаги космос аэронавтикаси ва тадқиқ қилувчи агентлик олиб борадиган ўта махфий телефон симига уланиб, у ерда бўлаётган суҳбатни эшитишга муваффақ бўлганлар.

Ёш «қароқчи»лар берилган саволларга «Биз ўйнаётган эдик» деб жавоб беришди. Матбуотнинг ёзишича, улар олти ой ичида турли мамлакатнинг 135 та ЭҲМ телефон алоқасига уланишган экан. Ёшлар электрон занжирдаги «хатолик»ни топишган ва космос технологиясига тегишли бир қанча маълумотларга эга бўлганлар.

Калейдоскоп

АДАБИЁТШУНОСЛАР УЧУН КОМПЬЮТЕР

Ҳеч қандай компьютер ижодкорга илҳом бериб уни ажойиб асар ёзишига ундай олмайди. Бу ҳақда ҳеч бир киши аниқ бир фикр айтолмайди. Бироқ, электрон-ҳисоблаш техникаси қадимги асарларни ўрганишда ажойиб қўлланма бўлди.

Бир неча йиллик изланишлардан кейин хитойлик олимлар ана шу компьютерларнинг бири билан классик поэмаларнинг 900 томини (618 — 907 йиллар) ўрганиб чиқишди.

Электрон каталогга керакли шеърни топиш учун ўн секунд кифоя.

Шанба оқшоми

Янги қўшиқлар

Уйимизда гар бўлмаса уйим йўқдай кўринур,
У бўлса-чи, кўзим яйрар роҳатда жон кераккинам.
У ҳам ёрим, ҳам ҳамроҳим, ҳам кутганим гул баҳор,
Ҳам дардкашим, яқин кишим, ҳам қадрдон кераккинам.
Оила бир карвон бўлса, карвон боши шу ёргинам,
Улоқтирмай, толиқтирмай сақлар омон кераккинам.
Йиллар сайин бош карвонга қўшилади навқиронлар,
Бу карвонни саодатга бошлар ҳамон кераккинам.

Келинлар

Уйимизга ярашган гўзал, барно келинлар,
Ҳовлимизда очилган гули раъно келинлар.
Сиз келдингиз гуркираб, уйимизга файз кирди,
Тун ҳам ёруғ сиз билан, нуру зиё, келинлар.
Қайнанага қиз бўлиб, енгил қилиб оғирин,
Оилага парвона, меҳригиё келинлар.
Ёрига ҳам вафодор, унинг ишқида бедор,
Юзи иссиқ, тили бол, сўзи доно келинлар.
Қайната, қайнанага қошу ҳам кўз бўлдингиз,
Ўткир дейди таърифи бўлмас адо, келинлар.

Кераккинам

Ёрим менинг энг зарурим роҳатижон, кераккинам,
Уйгинамга ярашиқлик у бир жонон, кераккинам.

Ўзимдандир

(БИР ИҒВОГАР ТИЛИДАН)

Ҳамиша кулфату ташвиш йўлимда бу ўзимдандир,
Гоҳи тулки, гоҳи бўри бўлиб босган изимдандир.
Қилиб мен ғийбату иғво ҳалол дўстларга чанг солдим,
Гоҳи пинҳон, гоҳи ошкор, булар юзсиз юзимдандир.
Не кўрсам унга кўз тикдим, олардим ўғридек пойлаб,
Гоҳи ичдан, гоҳи тишдан, булар очкўз кўзимдандир.
Кишиларки агар мендан илон кўрган каби қочса,
Гоҳи тузсиз, гоҳи ғийбат, гоҳи ёлғон сўзимдандир.
Менга таъна тошин отса уйимда ҳам, ишимда ҳам,
Гоҳи жавраб, гоҳи овраб, ҳаром ичган тузимдандир.
Қутурган ит каби ёқмай ҳамма ердан қувилсам мен,
Булар бари менинг нопок ҳаром ризқу рўзимдандир.

Ўткир РАШИД.

«НИГОРАНИНГ БАХТЛИ НИГОҲИ» Р. Шарипов фотоэтюди.

Юракдаги гул

Этюд

Тушликдан қайтиб, идорамизга кириб келсам, Зулайҳо қисқагина ёзувлар ёзилган оппоқ варақни кўтариб, бошлиқ ҳузурига кириб кетаётган экан. Билдим.

«Ишдан кетиши ҳақида ариза». У қайтиб чиққанда, қорачадан келган юмалоқ чеҳрасига, гоҳ пориллаб, гоҳ чуқур уйга толувчи ўтли кўзларига қараб, унинг кетаётганидан товушсиз ўксинаётганимни билдирмасликка уриндим.

— Нега энди бирдан кетадиган бўлиб қолдингиз, Зулайҳо! — дедим хиёл ўзимни тутиб.

— Кеб тураман, хафа бўлманг Малика, — деди ҳаммасини билиб тургандай.

— Нега кетяпсиз!

— Бу ерда вақтинча эдим-да. Ҳадемай эгаси келади. Ётоқхонада бирга турадиган бир қиз «иш бор» деб қолувди.

— У ерга ҳам секретарь бўлиб киряпсизми!

— Худди шунақа.

— Зулайҳо, сизни ушлаб турган бўлмай... Тезроқ қоғозларингизни тўғриланг бўлмаса...

— Хўп, ҳозир. Бухгалтерияга бориб келай.

Зулайҳо ҳилвагина қаддиқоматига ярашиб турган ҳаворанг кўйлагининг кенг этакларини ҳилпиратиб, кўздан ғойиб бўлди.

— Мана, сиз ишга келдингиз, у эса кетяпти, — деди каридорда мени учратиб қолган Шарифахон, зар сим югуртирилган қора кўйлагини намойиш қилгандай қоматини янада тик тутиб.

— Яхши аёл эди. Мен уни яхши кўриб қолгандим, — дедим кўзимга тиқилиб келаётган ёшни аранг тутиб.

— Тавба! Шу аёлнинг нимасини яхши кўрдингиз!

— Ким билади. Одамзод шунақа экан-да. Кўнгил деганн ғалати нарса, — дедим совуққина қилиб. Унга ичимдагиларни айтгим келмади. «Қалбини, ундаги нурни, ҳалоллигини, оддийлигини, содда ва тўғрисўзлигини...»

Зулайҳога бермоқчи бўлган сифатларим шу қадар қуйилиб келардики... тўхтатолмасдим.

Бир пайт Зулайҳо шошганча хонамга бош суқди.

— Маликахон, юринг... туш бўлди...

Унинг товуши яқин ва эски қадрдонлардай эди.

— Мана, ҳозир, — шошиб ўрнимдан турдим.

Юрагимда куртакми, гулнинг япроғими — нимадир ниш ургандай бўлди.

Зулайҳони анча йилдан бери танирдим. Фақат салом-алик қилардик, холос. Ҳозир уни ўзимга анча яқин олдим шекилли, сўроққа тутдим:

— Зулайҳо, ҳали ҳам ёлғиз турасизми!

— Ҳа, бир ўзим аросат дунёда!

— Аросат дунёда!

— Ҳа, худди шунақа. Биринчи турмушим бўлмаган. Эшитгансиз. Барибир кўнглим ўшанда эди. Дунёда ўша борлиги учун тик юрган эканман, шекилли. Яқинда авария бўлиб, қазо қилди. Энди ёлғизлигимни биляпман. Дунё ҳувиллаб қолгандек. Бирорта фарзанд олай десам, менда оила йўқ. Одамлар сенга бола бермайди дейишяпти. Ёшим ҳам ўттиздан ошиб кетди.

Зулайҳо ошхона деразасидан ташқарига маъюс тикилди. Мен ҳам ўша томонга қарадим. Кўкиш бадан бақатеракнинг яланғоч шохларига уюлиб қолган барглар милтираган қуёш тафтиданми шувиллаб пастга тўкилди.

— Қаранг, ҳаммаёқ заъфарон, — деди Зулайҳо болалардай завқланиб.

Биз ойналардан атрофга суқланиб боққанча, ўрнимиздан турдик.

Тушликдан барвақт қайтибмиз. Яна йигирма минут вақтимиз бор эди. Мен Зулайҳонинг ёзув машинкаси ёнида турган янги журнални олиб, варақлай бошладим.

Зулайҳо тинмай у ёқ-бу ёққа юрар, мен унинг енгил қадам товушларинигина эшитардим.

Бир пайт бош кўтарсам, Зулайҳо столим устида тик турганча, қандайдир суратга тикилиб, қараб қолганди.

— Нима экан! — ирғиб ўрнимдан туриб Зулайҳонинг ёнига бордим. Бордиму, қандайдир севинч ичига ғарқ бўлиб кетдим.

— Бирпаснинг ичида-я... — унга миннатдор қарадим.

— Олиб ташламанг, хўпми, — Зулайҳо ўтиниб сўрагандек кўзларимга қаради.

— Нега энди олиб ташлар эканман.

Сурат. Ёшгина она ва унинг қўлида қийқириб турган болакай. Сурат тагида «Бахтиёрлик» деган ёзув бор эди.

— Раҳмат, Зулайҳо. Қандай яхшисиз...

Уни маҳкам қучоқлаб олдим. — Сизнинг ҳам худди мана шу аёл каби бахтиёрлигингизни кўрай,... — дедим унга қандай миннатдорчилик айтишни билмай, суратдаги бахтли онага ишора қилиб...

Зулайҳонинг маъюс чеҳрасида умид чақнади.

... Ўша яхши кунга роппароса бир ой бўлди, холос. Зулайҳо иккимиз ҳар куни бир-биримизга тобора яқин бўлиб бордик. Бугун эса... У ишдан кетяпти.

Ҳозир хонамга кириб келганимда, столимда тиниқ ойна тагидаги суратлар яна Зулайҳони ёдга соляпти. Худди улар «Мен—Зулайҳоман, мен—Зулайҳоман» дегандай сирли шивирлашаётганга ўхшайди. «Зулайҳо... Яқиндагина юрагим ичида очилган гулим...»

Ойна тагидаги нафис гул нусхаларига хаёлчан тикилиб қолдим. Яна Зулайҳони қўмсадим. Тавба, бугунданоқ, ҳали у кетиб улгурмасданоқ, уни соғина бошладим.

Матлуба АҲМЕДОВА.

Эҳтиёт бўлинг— «тузоқ!»

Тузоққа илиниб панд еган ва ўз навбатида рақибини унга тушириб лаззатланган шахматчилар оз эмас. Ҳар хил тузоқлар билан танишиб чиқиш ҳам қизиқарли, ҳам фойдалидир.

Тузоқ рақиб учун кутилмаган вариантдир. Унинг доимий белгиси — «дон ташлаш» дир. Рақиб «дон»га қизиқиб тузоққа тушганини ўзи билмай қолиши керак. Тузоқнинг комбинациядан фарқи шуки, рақибнинг «дон»га учиб илиниб қолиши шарт эмас. Комбинациядаги вариант эса мажбурий бўлади.

Тузоқ ҳамиша ҳам қўл келавермайди. Уни аҳвол ёмонлашиб, қутулиш чораси қолмагандагина қўйган маъқул. Дебютда учрайдиган тузоқлардан бир-иккитасини кўриб чиқайлик.

1. e2—e4 e7—e5 2.d2—d4 e5:d4 3. Фd1 :d4 Кb8 — c6.

Марказий деб аталувчи бу ўйин бошида фарзиннинг барвақт ўйинга чиқиши — унинг камчилигидир.

4. Фd4—e3 Кd8—f6 5. e4—e5! [Оқлар ортиқча активликка интилмоқда. Бунинг ўрнига 5. Кс3 яхши] 5... Кf6—g4 6. Фe3 — e4 d7—d5! [6...Кg4:e5! бўлса, 7. q2—f4 дан кейин от очмасда қоларди] 7. e4:d6+ Сс8—e6 8.d6:c7!

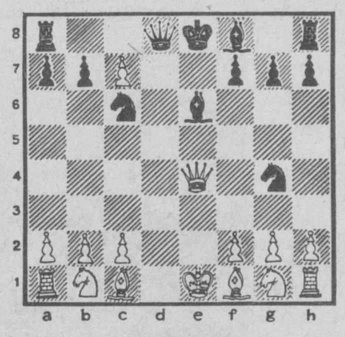

Оқлар 8... Фd8:c7 жавобини кутиб, чучварани хом санаган эди. Ногоҳ ўйин бошқача тус олади:

8...Фd8—d1+! 9. Крe1:d1 Кq4:f2+10. Крd1—e1 Кg2:e4.

Қоралар c7 пиёдасини ҳам ютиб олади. Оқлар рокировкадан маҳрум бўлди, сипоҳлари эса ўйинга чиқмай қолди.

Иккинчи мисол 1. e2—e4 e7—e5 2. Сg1 — c4d7—d6 3. Кg1—f3 h7—h6 4.Кb1—c3 Сс8—g4! 5. Кf3:e5! Сg4:b1! 6. Сc4:f7+Крe8—e7 7. Кс3—d5X Ажойиб мот!

Бу комбинация биринчи марта Легаль — Сен—Бри [Париж, 1787 йил] партиясида қўлланилганлиги туфайли, унга «Легаль моти» деб ном берилган. Ўшанда Легаль 85 ёшда бўлган. Бу комбинация ҳозир ҳам учраб туради. Бир йўла ўйин сеансларида уни билмаган ишқибозларнинг ўкиниб қолган пайтлари кўп бўлган.

Қизиқ ҳолат

АҚШ чемпионатларининг бирида мастер Шервин устмауст ютаверди. Гроссмейстер Решевский ҳам ундан қолишмади. Мусобақа ўрталарида Решевский рақобатчисига шундай деди:

— Шу тариқа кетадиган бўлсангиз, сизни ўзим тўхтатишим керак бўлади.

— Эҳтимол, — деди Шервин, — лекин аксинча бўлиб чиқса-чи!

— Минг йилда ҳам ундай бўлмайди! — деди зарда билан машҳур гроссмейстер.

Бир неча кундан сўнг улар ўзаро куч синашганда Решевский бой бериб қўйди.

— Вақтнинг тез ўтишини қаранг-а, маэстро, — деди кулиб Шервин.

«Сўзсиз қўшиқ»

Фишер — Решевский партиясида [Нью-Йорк, 1958 йил] қораларнинг 9-юришидан сўнг қуйидаги позиция юзага келган эди. Яна бор-йўғи иккитагина юришдан сўнг қоралар таслим бўлганлигига ишонасизми!

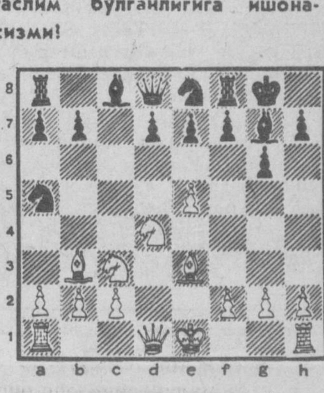

Топгач, шунақаси ҳам бўлишига амин бўласиз.

Юриш оқлар — Фишердан.

СССР спорт мастери М. МУҲИДДИНОВ тайёрлаган.

Мамлакатлар, одамлар, одатлар

Чинор умрли қабила

Гиргит Кашмирнинг шимолий қисмидаги икки тоғ орасига жойлашган кичкина қишлоқ. Бу ерда афсонавор хунза қабиласи одамлари яшайди. Нимага афсонавор? Чунки уларнинг ўртача умри 120 ёш!

Мустақил Ҳиндистон ҳукумати бу кичик қабила учун мактаб ва саккиз ўринли шифохона қуриб берган. Шифохонадаги ўринлар доимо бўм-бўш. Улар саломатлигининг сири нимада экан? Сув ва ҳавосининг шифобахш хусусиятидами? Қисман булар ҳам аҳамиятли, бироқ асосийси уларнинг турмуш тарзидир. Хунзалар жуда қадимдан энг катта бойлик — пул, мол-мулк эмас, соғлиқ деб ҳисоблаганлар. Хуллас, бу ерда соғлиқни ҳамма нарсадан қимматли деб тушунадилар.

Қишлоқ денгиз сатҳидан икки минг метр баландда жойлашган. Барча тоғликларга ўхшаб хунзалар ҳам қотма ва ҳаракатчан. Емишлари оддийгина. Уларнинг дастурхонида гўшт деярли бўлмайди-ю, мева-чева эса ҳеч аримайди. Ёзнинг иссиқ кунлари улар ҳеч нарса емайдилар, фақат қуруқ ўрик шарбатини ичадилар. Хунзаларда ўрик жуда оммалашган. Хунзалар ўрикдан турли таомлар тайёрлайдилар, мағзидан нон ёпадилар. Улар ҳамма мевани пўстлоғи билан ейдилар, буни медицина ҳам тавсия этади.

Хунзалар емишидаги шифобахшлик хусусиятларини таърифлашганда ёввойи асал кўп тилга олинади. Унга сут ва пишлоқ қўшиб, махсус паста тайёрлайдилар, бунинг рецепти ҳозиргача сир сақлаб келинади. Хунзалар ўзларининг узоқ умр кўришини айнан ўша паста билан боғлиқ деб ҳисоблайдилар.

Қизиғи шундаки, Гиргит аҳолиси ўртасида шу пайтгача бирор марта ҳам рак касали учрамаган.

Ориф ФАРМОНОВ тайёрлаган.

«Жажжи рақсосалар» Ҳ. Мирзакаримов фотоэтюди.

Бувижон, ўқиб беринг

Пухта бола

— Айт-чи, Салим агарда,
Сайр қилиб шаҳарда
Билмай, йўқолиб қолсак,
Йўлда адашиб толсак,
Ишимиз бўлиб чатоқ,
Нима қилардик, ўртоқ!

— Билгин, эмасман бўшанг,
Ё анграйган лапашанг.
Пишиқ-пухта боламан,
Адресимни биламан.
Ҳеч адашиб қолмайман,
Мен сендай йўқолмайман.

Ёнларига чопаман

Ўртоқларим майдончада
Кутар мени ҳар доим.
Бир оз ўйнаб келай десам,
Эҳтиёт бўл, дер ойим;
— Ўйнамагин Али билан,
Жуда ёмон бола дер.
Ўйнамагин Соли билан,
Қимтир — кўзи ола дер.
Шермат қандай бола десам,
Яқинлаша кўрма дер.

Эрмат иркит, тўполончи,
Ёнида ҳеч юрма дер.
Ўйлаганда бошим қотар,
Айтинг, ўйнай ким билан!
Ўзим яхши боламанми,
Ўйнайми ўзим билан!
Ойижоним гапларига
Гоҳ ичимда хафаман,
Дўстларимни кўрсам дарров
Ёнларига чопаман.

Қамбар ЎТАЕВ.

Унутилган таомлар

Норин шўрва

Йўқ, бу хамир ва қазидан тайёрланадиган норинга ҳам, ҳўл норинга ҳам мутлақо алоқадор эмас. Бу шўрва қадимги чорвадорларнинг сур гўштдан тайёрланадиган тансиқ таомидир. Холодильниклар пайдо бўлгандан сўнг унутилиб кетган. Илгари гўштни узоқ сақлаш учун парчалаб кесиб туз сепиб шабадалатиб қобиқ олдириб сур қилинган. Бундай гўштга пашша қўнса ҳам айнита олмайди. Тузли бўлганлигидан мушаклари ўз-ўзидан емирилиб ириб кетмайди.

Норин шўрва тайёрлаш учун сур гўштдан яхлит бўлагини сувга ивитиб, янгироқ сур гўшт бўлса ивитмасдан қозонга соласиз. Совуқ сув қуйиб бир бўлак думба ёғи билан бирга бир соат давомида милтиратиб қайнатасиз. Сабзавотлардан бунга фақат пиёз майда тўғраб солинади. Гўшт сур бўлганлигидан туз солинмайди. Пишганда гўштини ҳам, ёғини ҳам олиб ҳавода совутиб сомонча усулда майда тўғралади. «Норин»нинг маъноси — майин тўғралган дегани бўлади.

Дастурхонга тортишда гўшт ва ёғдан косаларга солиб устидан қайноқ шўрва қуйиб, юзига ошкўклар ёки хомпиёз сепиб берилади.

МАЗАСИ: қайнатма шўрванинг таъми. Тузланган мол гўшти билан янги қўй ёғининг қўшилган тотли лаззати, пиёз ва ошкўклар иштаҳа қўзғалишига кўмак беради.

МАСАЛЛИҚ: 0,5 кило сур гўшт, 150 грамм думба ёғ, 3-4 бош пиёз, туз сепилмайди, ошкўк эса таъбга кўра олинади.

Карим МАҲМУДОВ.

Болалар сўзлаганда

ОМОН

Меҳмонга келган хола Омонни эркалаб ўпди-да, ҳол-аҳвол сўрай кетди:

— Эсонмисан, омонмисан, болам!..

— Эсон уйда, мен Омонман, хола.

ТУШ КЎРГАНДА...

Райҳон ойисига уйқудан туриб сўраб қолди.

— Ойижон, тушимга кирибсиз....

— Яхши!

— Ие, кейин қандай қилиб чиқдингиз!

Анвар МИРЗАЕВ.

Табиий селхона

Энди Тянь-Шандаги даҳшатли сел оқимлари жиловланадиган бўлди. Қояларда ўйиб қазилган қарийб бир километрли туннель сел офатига қарши кураш воситалари системаси қаторига қўшилди. Музликлардан бошланувчи Жарсой суви туннелдан оқа бошлади.

Қозоғистоннинг жанубидаги энг кўркам кўллардан бири иссиқни тиклаш лойиҳасида диаметри икки метрга борадиган туннель ковлаш кўзда тутилганди. 1963 йилнинг июлида бўлган катта сел кўлнинг қуйи қирғоғини ювиб кетиши натижасида унда сув тўхтамаётганди. Тоғдан тушаётган катта оқимни қабул қилган янги ўзан кўлнинг қуйи қисмида ювилиб кетган тўғон ўрнида эллик метрли тўғон қуриш учун имкон яратиб берди. Тўғон битгач иссиқ кўли табиий селхонага айланиб, 10—12 миллион куб метргача сув қабул қила оладиган бўлиб қолади. Оқим юқорисида тошлардан кўтарилган мустаҳкам ғов тош, балчиқ ва илдизи билан қўпорилган дов-дарахтларни ушлаб қолади.

Ҳайвонот оламида

ЙЎЛБАРСНИ ҲУРКИТСА БЎЛАДИМИ?

Ҳинд олимлари йўлбарсларни ҳуркитишнинг ўзига хос йўриғини ўйлаб топишди. Сўнгги ўн беш йил ичида Ганга дарёсининг қуйилиш жойидаёқ йўлбарсларнинг умумий сони икки баравардан зиёд ошди. Эндиликда йўлбарсларни деҳқон кийими кийдирилган ва инсон ҳиди таратувчи манекенларгина ҳуркитиб, чўчитиши мумкин. Бундай қўғирчоққа яқинлашган жонивор 230 вольт кучланишга эга бўлган токка дуч келади.

Шундан кейин ваҳший ҳайвонлар одамга яқинлашмаслик пайига тушиб қоладилар.

ИЛОНЛАР БИЛАН БИРГА

Жанубий Ҳиндистоннинг Керала штатида истиқомат қилувчи 32 ёшли олим Т. Велаюдхан бўш вақтларини батамом заҳарли илонларнинг хатти-ҳаракатларини ўрганишга бағишлаган. Заҳарли илонлар билан мулоқот ўта хавфли, деган ақидаларни у рад этади; бир бора чақиши инсон умрини завол қилиши мумкин бўлган кўзойнакли ва қора илонлар билан бирга ухлайди ва бирга овқат истеъмол қилади. «Улар билан мулоқотда, —дейди Т. Велюдхан, — сабр-тоқат, совуққонлик ҳамда.. уларга нисбатан меҳрибонлик керак». Олим илонлар билан тажрибаларини ўн тўрт ёшлик ўспиринлигидаёқ бошлаган эди. У ўзига хос рекорд қўйган — умумий ҳисобда 579 соат давомида муттасил заҳарли илонлар билан бирга бўлган.

Малика МУМИНОВА тўплаган.

Ҳар тўғрида

ТИШИ ЎТМАЙДИ

Аквалангчлар (сув остида сузувчилар)нинг океан ости йиртқичлари акулалар билан дуч келиши яхшилик билан тугамайди. Сан-Диего Жеромалик биолог Салливен учун бу йиртқичлар хавфли эмас. У сув остида ўзи махсус ясаган ҳимоя костюм билан сузади.

Аквалангнинг бу ноёб комбинзони зирхли пўлат тўр билан қопланган бўлиб, 150 минг ўткир тикан ёпиштирилган. Акулалар уни тишлаёлмайди. Костюмнинг оғирлиги 30 килограмм келади.

Турфа олам

ИЧИМЛИК СУВ СОТИЛМОҚДА

Аляскадаги «Белуга ботлинг компани» фирмаси одатдан ташқари «маҳсулот» билан савдо қилади. Фирма ичимлик сувни (сув музликлардан олинади) полиэтилен идишларга қуйиб сотади.

Ана шу сувнинг бир баллони (3,87 литри) икки доллар туради. Албатта, бу сув Аляска аҳолисига сотилмайди. Уни экспорт қилишади. Америка Қўшма Штатларининг саноати ривожланган штатларда ичимлик суви билан боғлиқ вазият тобора мураккаблашиб бормоқда. Фирма ўз «маҳсулотини» ана шу штатларга жўнатади. Шунингдек, сув Японияга ҳам экспорт қилинади. Япониянинг кўпгина сув манбалари саноат чиқиндилари билан ниҳоят даражада булғанган, деб хабар беради Болгарияда чиқадиган «Болгарский воин» журнали.

ФРЕОН ХАВФ СОЛМОҚДА

Японияда фреоннинг кенг қўлланилаётганлиги катта ташвиш уйғотмоқда. Мазкур барқарор аэрозол бирикмасидан турли пуркагичлар, кондиционерлар, шунингдек электрон саноатида ярим ўтказгичлар ва микросхемаларни тозалашда фойдаланилади.

Фреон заҳарли эмас, ёнмайди, нисбатан арзон туради. Унинг бирдан-бир камчилиги атмосферада тўпланиб, озон қатламини емиради. Маълумки, озон ернинг устки қатламини зарарли ультрабинафша нурларидан муҳофаза этади. Сўнгги етти йил мобайнида Япония атмосферасида фреон запаслари икки ярим баравар кўпайди. Айрим олимлар йилнинг ўртача ҳарорати сезиларли даражада кўтарилишини башорат қилишмоқда. Бу қишлоқ хўжалиги маҳсулотларини ишлаб чиқаришга жиддий таъсир этиши мумкин. Ҳозир Қўшма Штатларига фреон асосга эга бўлган аэрозол маҳсулотларини ишлаб чиқариш таъқиқланган. Японияда эса фреонни ишлаб чиқариш тобора кўпаймоқда. Ҳозир бир йилда 160 минг тонна фреон ишлаб чиқарилмоқда.

ЎТМИШНИ ҚЎМСАШ

Англияда эскилик шинавандалари ўртасида «Ўтмиш мухлислари» клуби айниқса шуҳрат қозонган. Мазкур клуб аъзоларига ҳозирги замон маданияти неъматларидан фойдаланиш қатъиян ман этилган. Масалан,

уларга машиналарда юриш, радио тинглаш, телевизор томоша қилиш, самолётларда учишга рухсат берилмайди. Ана шу қоидани бузганлар автоматик равишда клуб аъзолигидан чиқарилади, улар шикоят ҳам қила олмайдилар. Яқинда икки аёл клуб аъзолигидан чиқарилди. Маълум бўлишича улар бир-бирлари билан телефон орқали гаплашишган экан.

МАНА БУНИ ЗАРДОБ ДЕСА БЎЛАДИ

Бир йил муқаддам Ҳиндистоннинг иммунология миллий институти кўнгилли равишда истак билдирган бир гуруҳ аёлларда одатдан ташқари зардобни синаб кўришга киришди. Бу зардоб бир йўла тутқаноқ ва вабога, шунингдек, ҳомила пайдо бўлишига қарши қаратилган. Зардоб организм учун мутлақо зарарли эмас. У иньекция қилинганидан сўнг бир қанча ой мобайнида ҳомиланинг ривожланишига йўл қўймайдиган махсус моддалар ишлаб чиқарилишига хизмат қилади.

Редактор Т. М. ҚОЗОҚБОЕВ.

телепрограммалар

Душанба

21 СЕНТЯБРЬ

● МТ I

8.00 «90 МИНУТ». Тонгги информацион-музикали программа. 9.35 Футбол шарҳи. 10. 15 Ю. Яковлев қаҳрамонлари экранда. «Вулқон билан биргамиз». 11.20 МТ ва БР эстрада-симфоник оркестрининг концерти. 11.50 Телевизион ҳужжали фильмлар: «Йўл ёқасидаги уй», «Тун маликаси» очилган пайтда». 12.30 Янгиликлар.

* * *

16.30 Янгиликлар. 16.40 ҚАЙТА ҚУРИШ ПРОЖЕКТОРИ. 16.50 «ЕРЕВАН. ШАВАРШ КАРАПЕТЯНГА». Телевизион ҳужжатли фильм премьераси (Ереван). 17.05 «Рус тили». 17.35 «Нега ва нима учун?». Болалар учун кўрсатув. 18.05 «Сен билан бирга, мамлакатим». Совет қўшиқлари тарихидан. 18.50 Бадиий гимнастика. Жаҳон чемпионати. Болгариядан кўрсатилади. 19.15 ДУНЁ ВОҚЕАЛАРИ. 19.30 ЖАДАЛЛАШТИРИШ ВА ҚАЙТА ҚУРИШ. «Тернополь читлари». Тернополь ип-газлама комбинатида ижтимоий масалаларни ҳал этилиши ҳақида. 20.00 «ШОЛОМ-АЛЕЙХЕМ КЎЧАСИ, 40-УЙ». К. Станиславский номли Москва драма театри фильм-спектаклининг премьераси. Автор — А. Ставицкий. 21.30 ВРЕМЯ. 22.05 ҚАЙТА ҚУРИШ ПРОЖЕКТОРИ. 22.15 «ШОЛОМ-АЛЕЙХЕМ КЎЧАСИ, 40-УЙ». Фильм-спектаклнинг давоми. 23.40 Футбол шарҳи. 00.20 ДУНЁ ВОҚЕАЛАРИ. 00.35 Баскетбол. Қитъалараро кубок. Эркаклар. Финал. Италиядан кўрсатилади

● МТ II

9.00 Эрталабки гимнастика. 9.15 «ЧЕМПИОН ҚИЗЛАР». Телевизион ҳужжатли фильм премьераси (Новосибирск). 9.35, 10.35 Тарих. 8-синф. Буюк француз буржуа революцияси. 10.05 С. С. Прокофьев. «Золушка». 11.05 СПТУ ўқувчиларига. Ф. М. Достоевский «Жиноят ва жазо». 11.35, 12.40 Астрономия. 10-синф. Астрономиянинг амалда қўлланилиши. 12.05 ФАН ВА ТУРМУШ. 13.10 «107-инструкция бўйича тўнтариш». Бадиий фильм. 14.35 Тарих. 4-синф Москва — Русь давлатининг пойтахти. 15.05 Янгиликлар. 15.15 КИНОАФИША.

* * *

18.35 Янгиликлар. 18.45 СОВЕТ ИТТИФОҚИГА ХИЗМАТ ҚИЛАМАН! 19.45 Реклама. 19.50 Футбол шарҳи. 20.30 Тунингиз хайрли бўлсин, кичкинтойлар! «Этик кийган мушук». Мультфильм. 1-қисм. 20.45 ХАЛҚАРО ПАНОРАМА. 21.30 ВРЕМЯ. 22.05 ҚАЙТА ҚУРИШ ПРОЖЕКТОРИ. 22.15 «Олам кинокамера кўзгусида». XV Халқаро Москва кинофестивали материаллари асосида.

● ЎзТВ

7.00 Ритмик гимнастика. 7.20 «Ватанимни шарафлайман». «Янги шаҳар». Ҳужжатли фильм 7.30 АХБОРОТ. 7.50 «Салом кичкинтойлар!» 8.00 «Соҳиблар». Телефильм.

* * *

16.45 Болалар учун фильмлар: «Ларза», «Алёнушка ва солдат». 17.30 «Уларни океан кутади». Ҳужжатли фильм. 18.00 Янгиликлар. 18.05 Кўрсатувлар программаси. 18.10 Болалар учун концерт. 18.45 «Спорт шон-шуҳрати эстафетаси». 19.30 АХБОРОТ (рус). 19.50 «Ёшлик» студияси кўрсатади. «Сенинг замондошинг». Наманган области ёшларига бағишланган кўрсатув. 20.30 АХБОРОТ. 20.50 ЎзССР Давлат телерадиоси солистларининг концерти. 21.30 Москва. ВРЕМЯ. 22.05 Ўзбекистон халқ ёзувчиси, СССР Давлат мукофотининг лауреати А. Қаҳҳор туғилган куннинг 80 йиллигига бағишланган адабий кеча. 23.35 Кўрсатувлар программаси.

●

ТОШКЕНТ ШАҲРИ ВА ТОШКЕНТ ОБЛАСТИ УЧУН ПРОГРАММА

19.35 «Рассом ҳаётидан икки кун». Ҳужжатли фильм («Ўзбектелефильм»). 20.10 «Бир ёш ҳаётдан тўрт саҳифа». Бадиий фильм («Ленфильм). 21.30 Москва. ВРЕМЯ. ФРУНЗЕ КЎРСАТАДИ: 22.05 Чет эл фильмлари экрани. «Эски автомобилда саёҳат» (рус).

Сешанба

22 СЕНТЯБРЬ

● МТ I

8.00 «90 МИНУТ». Тонгги информацион-музикали программа. 9.35 А Ставицкий. «Шолом-олейхем кўчаси, 40-уй». К. Станиславский номли Москва драма театрининг фильм-спектакли. 12.25 Янгиликлар

* * *

16.30 Янгиликлар. 16.40 ҚАЙТА ҚУРИШ ПРОЖЕКТОРИ. 16.50 «ПРАСКОВЬЯ». Телевизион ҳужжатли фильм (Воронеж). 17.30 «Дон қўшиқлари». Ростов-Дондан кўрсатилади. 18.00 Мактаб ўқувчиларининг КПСС Марказий Комитетининг аъзоси, КПСС Иркутск область комитетининг биринчи секретари, СССР Олий Советининг депутати В. И. Ситников билан учрашуви. 18.45 АГРОСАНОАТ: БУГУН ВА ЭРТАГА. Белгород областидаги ихтисослаштирилган чорвачилик комплексларининг иш тажрибаси ҳақида. 1-кўрсатув. 19.15 ДУНЁ ВОҚЕАЛАРИ. 19.30 «Ҳушёрликни қарор топтира бориб». Ульяновск областида ичкиликбозлик ва алкоголизмга қарши кураш тажрибаси ҳақида. 1-кўрсатув. 19.45 УЛУҒ ОКТЯБРЬ СОЦИАЛИСТИК РЕВОЛЮЦИЯСИНИНГ 70 ЙИЛЛИГИГА. СОВЕТ ЛИТВАСИ. ЛИТВА ТЕЛЕВИДЕНИЕСИНИНГ ПРОГРАММАСИ. 21.30 ВРЕМЯ. 22.05 ҚАЙТА ҚУРИШ ПРОЖЕКТОРИ. 22.15 «Бизда, Останкинода». Телетомошабинларнинг хатлари асосида. 2-кўрсатув. 23.40 ДУНЁ ВОҚЕАЛАРИ.

● МТ II

9.00 Эрталабки гимнастика. 9.15 Телевизон ҳужжатли фильм премьераси. 9.40, 10.45 Табиатшунослик. 3-синф. План, картава компас. 10.00, 14.15 Француз тили. 1-йил шуғулланаётганлар учун. 10.30 «Шимолий қутб ва экватор оралиғида». Илмий-оммабоп фильм (Шимолий Кавказ кинохроника студияси). 11.05 СПТУ ўқувчиларига. Эстетик тарбия. «Эстетика — бу ғаройиб фан». 11.35, 12.40 Информатика ва ҳисоблаш техникаси асослари. 9-синф. Алгоритмлар. График информацияли масалалар. 12.05 «Рус тили». 13.10 Рус санъатининг танланган саҳифалари. В. Суриков. 14.45 Янгиликлар. 14.55 А. Н. Островский ҳаёти. 1-кўрсатув.

* * *

18.35 Янгиликлар. 18.45 «Жаҳон музика маданияти хазинасидан». К. Сен-Санс. Фортепьяно ва оркестр учун 2-концерт. 19.25 Ҳаракат хавфсизлиги учун. 19.30 Ритмик гимнастика. 20.00 ҲАММА УЧУН ВА ҲАР БИР КИШИ УЧУН. Сайёр қабулхона. Халқ истеъмоли моллари ишлаб чиқариш муаммоси. 20.30 Тунингиз хайрли бўлсин, кичкинтойлар! «Этик кийган мушук». Мультфильм. 2-қисм. 20.45 ...16 ЁШГАЧА ВА УНДАН КАТТАЛАР. 21.30 ВРЕМЯ. 22..05 ҚАЙТА ҚУРИШ ПРОЖЕКТОРИ. 22.15 «Куз тўйлари». Бадиий фильм («Мосфильм»).

● ЎзТВ

7.00 Ритмик гимнастика. 7.20 Тонгги тароналар. 7.30 АХБОРОТ. 7.50 «Салом, кичкинтойлар!». 8.00 «Яқин қариндош». Телефильм.

* * *

16.45 «Боку ва бокуликлар». Телефильм. 17.30 «Йигитча». Болалар учун фильм-концерт. 18.00 Янгиликлар. 18.10 Кўрсатувлар программаси. 18.15 «Машҳур ўрдакча Тим». Мультфильм. 18.35 ЎСМИР ВА ҚОНУН (рус.). 19.10 УЛУҒ ОКТЯБРНИНГ 70 ЙИЛЛИГИГА. «Ленин билан 250 соат». Ҳужжатли фильм 19.30 АХБОРОТ (рус.). 19.50 «Ёшлик» студияси кўрсатади. «Анъаналар давом этмоқда. Октябрь революцияси номли заводдан репортаж. 20.20 Телефильм. 20.30 АХБОРОТ. 20.50 «Қизлар гулдастаси». Концерт. 21.30 Москва ВРЕМЯ. 22.05 Т. Пўлат. «ИЧКУЁВ». Видеофильм премьераси. 1-серия. 23.20 «Бугун оламда нима гап?». Халқаро аҳвол кундалиги.

●

ТОШКЕНТ ШАҲРИ ВА ТОШКЕНТ ОБЛАСТИ УЧУН ПРОГРАММА

19.35 «Интиқом куни». Бадиий фильм (Литва киностудияси). 20. 50 Балет мавзуларига ёзилган вариациялар. 21.20 «Гжель жилолари». Ҳужжатли фильм. 21.30 Москва ВРЕМЯ. ДУШАНБА КЎРСАТАДИ: 22.05 Фондимиздан. «Хотира»». Муқаддас Набиева. 22.55 Шу куннинг янгиликлари. 23.05 «Кино оламида» (рус.).

Чоршанба

23 СЕНТЯБРЬ

● МТ I

8.00 «90 МИНУТ». Тонгги информацион-музикали программа 9.35 Ф. Лист. Фортепьяно ва оркестр учун 1-концерт. 10.00 «Ўсимликлар дунёси». 10.55 Янгиликлар.

* * *

16.30 Янгиликлар. 16.35 ҚАЙТА ҚУРИШ ПРОЖЕКТОРИ. 16.45 «Ҳар доим бўлсин қуёш!» Украина болалар коллективларининг концерти. 17.30 ҚАЙТА ҚУРИШ: ТАЖРИБА ВА МУАММОЛАР. «Яна изланишлар». Телевизион ҳужжатли фильм премьераси (Боку). 17.45 «Объектив». 18.30 АГРОСАНОАТ: БУГУН ВА ЭРТАГА. 2-кўрсатув. 19.00 «Ҳушёрликни қарор топтира бориб». 2-кўрсатув. 19.15 ДУНЁ ВОҚЕАЛАРИ. 19.30 Мультфильм премьераси. 19.40 ДУНЁ ВА ЁШЛАР. 20.10 Талабларингизга биноан. «Учрашув жойини ўзгартириш мумкин эмас». Беш серияли телевизион бадиий фильм (Одесса киностудияси). 1-серия. 21.20 ҚАЙТА ҚУРИШ ПРОЖЕКТОРИ. 21.30 ВРЕМЯ. 22.00 Эстрада концерти. 22.25 СССР — АҚШ телекўприги. СССР Олий Совети депутатларининг АҚШ конгресси аъзолари билан учрашуви. 23.55 ДУНЁ ВОҚЕАЛАРИ.

● МТ II

9.00 Эрталабки гимнастика. 9.15 «Белая дарёсидаги Бельск». Телевизион ҳужжатли фильм (Иркутск). 9.35, 10.35 Информатика ва ҳисоблаш техникаси асослари. 10-синф. Машина варианти. Алгоритмлар плюс робот. 10.05, 14.25 Немис тили, 2-йил шуғулланаётганлар учун 11.05 СПТУ ўқувчиларига. Физика. Кристалларнинг тузилиши ва хоссаси. 11.35, 12.40 Умумий биология. 9-синф. Турларнинг критерийси ва структураси. 12.05 ИНСОН. ЕР. КОИНОТ. 13.10 «Куз тўйлари» Бадиий фильм. 14.55 Янгиликлар. 15.05 А. Н. Островский ҳаёти. 2-кўрсатув.

* * *

18.35 Янгиликлар. 18.45 «Оқпадар». Бадиий фильм (Литва киностудияси). 20.15 «КОНТАКТ». Телевизион ҳужжатли фильм премьераси (Душанба). 20.30 Тунингиз хайрли бўлсин, кичкинтойлар! «Этик кийган мушук». Мультфильм. 3-қисм. 20.50 МУЗИКАЛИ КИОСК. 21.20 ҚАЙТА ҚУРИШ ПРОЖЕКТОРИ. 21.30 ВРЕМЯ 22.00 Футбол: Ўртоқлик матчи. СССР Греция терма командалари.

● ЎзТВ

7.00 Ритмик гимнастика. 7.20 Тонгги тароналар. 7.30 АХБОРОТ. 7.50 «Салом, кичкинтойлар!». 8.00 «Нурафшон бўлади». Ҳужжатли фильм.

* * *

16.45 Рус адабиёти. Дубровский ва Троекуров (А. С. Пушкиннинг «Дубровский» повести асосида (рус.). 17.15 «Карпат жилолари». Телефильм. 18.00 Янгиликлар. 18.10 Кўрсатувлар программаси. 18.15 НАФОСАТ. Тележурнал (такрорий). 19.30 АХБОРОТ. (рус). 19.50 «Социал тараққиётда хотин-қизларнинг роли». БМТнинг Осиё ва Тинч океани районидаги мамлакатлар учун Халқаро семинари (рус.). 20.30 АХБОРОТ. 20.50 «Созимиз — овозимиз». Музикали программа. 21.30 Москва. ВРЕМЯ. 22.00 «ЮБИЛЕЙ ЙИЛИ «ОҚ ОЛТИНИ». 22.15 Т. Пўлат. «ИЧКУЁВ». Видеофильм премьераси. 2-серия. 23.20 Кўрсатувлар программаси.

●

ТОШКЕНТ ШАҲРИ ВА ТОШКЕНТ ОБЛАСТИ УЧУН ПРОГРАММА

19.35 «Яхши ният». Ҳужжатли фильм. 20.35 Ритмик гимнастика. 21.00 «Саломатлик хизматида». Пахта йиғим-терим кампанияси даврида медицина хизмати кўрсатиш ҳақида кўрсатув. 21.30 Москва. ВРЕМЯ.

ДУШАНБА КЎРСАТАДИ: 22.00 Фондимиздан. Тожикистон ССР халқ артисти Барно Исхоқованинг ижодий кечаси. 23.05 Шу куннинг янгиликлари.

Пайшанба

24 СЕНТЯБРЬ

● МТ I

8.00 «90 МИНУТ». Тонгги информацион-музикали программа. 9.35 «Учрашув жойини ўзгартириш мумкин эмас». Беш серияли телевизион бадиий фильм. 1-серия. 10.40 «Нега ва нима учун?». Болалар учун кўрсатув. 11.10 Футбол. Ўртоқлик матчи. СССР—Греция терма командалари. 2-тайм. 11.55 Янгиликлар.

* * *

16.30 Янгиликлар. 16.40 ҚАЙТА ҚУРИШ ПРОЖЕКТОРИ. 16.50 «Сизни музика таклиф этади». Олмаотадан кўрсатилади. 17.20 «Дин ва сиёсат». 17.50 ...16 ЁШГАЧА ВА УНДАН КАТТАЛАР. 18.35 И. Гайдн. 89-симфония. 19.00 «Ҳушёрликни қарор топтира бориб». 3-кўрсатув. 19.15 ДУНЁ ВОҚЕАЛАРИ. 19.30 Футбол. Ўртоқлик матчи. СССР—Греция терма командалари. 2-тайм. 20.15 «Учрашув жойини ўзгартириш мумкин эмас». Беш серияли телевизион бадиий фильм. 2-серия. 21.30 ВРЕМЯ. 22.05 ҚАЙТА ҚУРИШ ПРОЖЕКТОРИ. 22.15 «Учрашув жойини ўзгартириш мумкин эмас». Беш серияли телевизион бадиий фильм. 3-серия. 23.20 ДУНЁ ВОҚЕАЛАРИ. 23.35 «ИЛЬЯ ГЛАЗУНОВ». Ҳужжатли фильм премьераси («ЦСДФ»).

● МТ II

9.00 Эрталабки гимнастика. 9.15 «Халқ рассоми». Телевизион ҳужжатли фильм (Ашхобод). 9.35 10.35 Табиатшунослик. 4-синф. Қуёш ва қуёш системаси. 9.55 «Эрмитаж кўзгулари». Илмий-оммабоп фильм (Ленинград). 10.05, 14.40 Испан тили. 2-йил шуғулланаётганлар учун. 10.55 «Ифхангаз-1 миссияси». Илмий-оммабоп фильм (Свердловск киностудияси). 11.05 СПТУ ўқувчиларига. Тарих. Индустрлаштириш йўлидан. 11.45, 12.40 Биология. 7-синф. Каналар. 12.00 О. Берггольц поэзияси. 13.05 «Олтин дарё». Бадиий фильм, субтитр билан (М. Горький номли киностудия). 15.10 Янгиликлар. 15.20 ТАРИХ САБОҚЛАРИ. Телевизион журнал.

* * *

18.35 Янгиликлар. 18.45 ҲАМДЎСТЛИК. Телевизион журнал. 19.15 Ритмик гимнастика. 19.45 Э. Бальсис. «Денгиз акси». Москва Давлат филармониясининг академик симфоник оркестри ижро этади. Дирижёр — СССР халқ артисти С. Сондецкис. 20.00 А. Вампилов. «Деразаси далага қараган уй». Телевизион спектакль. 20.30 Тунингиз хайрли бўлсин, кичкинтойлар! «Этик кийган мушук». Мультфильм. 4-қисм. 20.45 «Мокша ва Сура қўшиқлари». Саранскдан кўрсатилади. 20.55 «Фокинга бағишлов». Ленинграддан кўрсатилади. 21.30 ВРЕМЯ. 22.05 ҚАЙТА ҚУРИШ ПРОЖЕКТОРИ. 22.15 Хоккей. СССР чемпионати. «Крилья Советов» — «Динамо» (Москва). 2 ва 3-даврлар. 23.45 «МИКРОХИРУРГЛАР». Илмий-оммабоп фильм премьераси («КНФ»).

● ЎзТВ

7.00 Ритмик гимнастика. 7.20 Тонгги тароналар. 7.30 АХБОРОТ. 7.50 «Салом, кичкинтойлар!». 8.00 «Менинг тақдирим». Телефильм.

* * *

16.45 «Сигулденлар», «Қушлар мовий самода». Телефильмлар. 17.30 Эстетика асослари. Эстетика нимани ўрганади? 18.00 Янгиликлар. 18.10 Кўрсатувлар программаси. 18.15 «Инсон болаликдан бошланади». Ўтган ёз сабоқлари (рус.). 18.45 «ЗАНГ». Ҳужжатли фильм премьераси («Ўзкинохроника»). 19.00 АГРОСАНОАТ КАДРЛАР ТАЙЁРЛАШ МУАММОЛАРИ. 19.30 АХБОРОТ (рус.). 19.50 «Ёзувчи ва замон». 20.30 АХБОРОТ. 20.50 «Камалакнинг етти жилоси». Жамила Осмонова рақсга тушади. 21.20 «Бувижон... Бувижон...» Ҳужжатли фильм. 21.30 Москва. ВРЕМЯ. 22.05 «Оила мактаби». (такрорий). 22.55 Т. Пўлат. «ИЧКУЁВ». Видеофильм премьераси. 3-серия.

●

ТОШКЕНТ ШАҲРИ ВА ТОШКЕНТ ОБЛАСТИ УЧУН ПРОГРАММА

19.35 «Тюленлар». Телефильм. 20.10 «Ташмаловчилар, улар кимлар?». Ўзбекистон телевидениеси Тошкент область ижроия комитети ишчи ишлар бошқармасининг Тошкент область енгил ва озиқовқат саноати корхоналари бўйлаб биргаликдаги рейди (рус.). 20.50 Реклама. 21.00 БЕШ ЙИЛЛИК: ИШЛАР ВА ОДАМЛАР. 21.30 Москва. ВРЕМЯ.

ДУШАНБА КЎРСАТАДИ: 22.05 «Ўлим дарасидаги учрашув». Бадиий фильм («Тожикфильм», рус.). 23.20 Шу куннинг янгиликлари.

Жума

25 СЕНТЯБРЬ

● МТ I

8.00 «90 МИНУТ». Тонгги информацион-музикали программа. 9.35 «Учрашув жойини ўзгартириш мумкин эмас». Беш серияли телевизион бадиий фильм. 2 ва 3-сериялар. 11.50 ДУНЁ ВА ЁШЛАР. 12.20 Янгиликлар.

* * *

16.30 Янгиликлар. 16.40 ҚАЙТА ҚУРИШ ПРОЖЕКТОРИ. 16.50 Ю. Яковлев қаҳрамонлари экранда. «Қизалоқ, фильмда ўйнашни хоҳлайсанми?» («Ленфильм»). 18.10 «Улар биринчилардан эдилар» туркумидан. «У Лениннинг шогирди эди». И. В. Бабушкин ҳақида ҳужжатли фильм («ЦНФ»). 18.30 ФАН ВА ТУРМУШ. 19.00 «Янги йил воқеаси». Мультфильм (Озарбайжон). 19.15 ДУНЁ ВОҚЕАЛАРИ. 19.30 «Ҳушёрликни қарор топтира бориб». 4-кўрсатув. 19.45 ҲАМДЎСТЛИК. Телевизион журнал. 20.15 «Учрашув жойини ўзгартириш мумкин эмас». Беш серияли телевизион бадиий фильм. 4-серия. 21.30 ВРЕМЯ. 22.05 ҚАЙТА ҚУРИШ ПРОЖЕКТОРИ. 22.15 «Учрашув жойини ўзгартириш мумкин эмас». Беш серияли телевизион бадиий фильм. 5-серия. 23.40 ДУНЁ ВОҚЕАЛАРИ. 23.55 Виктор Кривоноснинг автопортрети.

● МТ II

9.00 Эрталабки гимнастика. 9.15 «ШОН-ШАВКАТ». Телевизион ҳужжатли фильм премьераси (Ереван). 9.35, 10.35 Тарих. 4-синф. Биринчи матбаачи Иван Фёдоров. 10.05, 14.40 Инглиз тили. 1-йил шуғулланаётганлар учун. 11.05 СПТУ ўқувчиларига. Жамиятшунослик. Олам материалист кўзи билан. «Тарихий материализмнинг бошланиши» мавзуига. 11.35, 12.40 А. С. Пушкин. «Дубровский». 5-синф. 12.05 «Онамларнинг мактаби». 13.10 «Оқпадар». Бадиий фильм. 15.10 Янгиликлар. 15.20 Тарих саҳифалари. «Ортимизда Москва».

* * *

18.35 Янгиликлар. 18.45 Шахмат мактаби. «Маҳорат сабоқлари». 19.15 Қишки вақтга ўтиш ҳақида. 19.30 ҚИШЛОҚ ЯНГИЛИКЛАРИ. 20.30 Тунингиз хайрли бўлсин, кичкинтойлар! «Шалпангқулоқ сичқон». Мультфильм. 20.45 РСФСР халқ артисти Ю. Марусин концерти. 21.30 ВРЕМЯ. 22.05 ҚАЙТА ҚУРИШ ПРОЖЕКТОРИ. 22.15 «Орадан ўттиз йил ўтгач». Ёшлар театри проблемалари ҳақида. 23.20 Баскетбол. СССР чемпионати. Эркаклар. «Жальгирис» — «ВЭФ». Минскдан кўрсатилади. 24.00 Бокс. СССР кубоги. Ярим финал. Хабаровскдан кўрсатилади.

● ЎзТВ

7.00 Ритмик гимнастика. 7.20 Тонгги тароналар. 7.30 АХБОРОТ. 7.50 «Салом, кичкинтойлар!» 8.00 «Тўрғайлар мартда учиб келади». «Ўринбосарлар улғаймоқда» туркумидан телефильм.

* * *

16.45 Болалар учун фильм. «Ёз учун беш баҳо». 18.00 Янгиликлар. 18.10 Кўрсатувлар программаси. 18.15 СПОРТИВНИЙ УЗБЕКИСТОН. Жаҳон туризм кунига бағишланган кўрсатув (рус.). 19.15 Телефильм. 19.30 АХБОРОТ (рус.). 19.45 ҚАЙТА ҚУРИШ ҚИРРАЛАРИ: МУАММОЛАР ВА ЕЧИМЛАР. Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартияси 50 йиллиги номли тикув ишлаб чиқариш бирлашмасида хўжалик ҳисоби, ўз-ўзини маблағ билан таъминлаш, ўз харажатларини ўзи қоплаш шароитларидаги иши ҳақида (рус.). 20.30 АХБОРОТ. 20.50 «Паранжи сирлари» музикали драмасидан ариялар ва дуэтлар. 21.30 Москва. ВРЕМЯ. 22.05 Т. Пўлат. «ИЧКУЁВ». Видеофильм премьераси. 4-серия. 23.10 «Бугун оламда нима гап?». Халқаро аҳвол кундалиги.

●

ТОШКЕНТ ШАҲРИ ВА ТОШКЕНТ ОБЛАСТИ УЧУН ПРОГРАММА

19.35 Ритмик гимнастика. 20.00 «Мангулик лаҳзалари». Илмий-оммабоп фильм. 20.45 «Сифат — бош мезон». 21.30 Москва. ВРЕМЯ. ФРУНЗЕ КЎРСАТАДИ: 22.05 «Ширине». 23.05 Бадиий фильм.

Шанба

26 СЕНТЯБРЬ

ПРОПАГАНДИСТЛАР КУНИ

● МТ I

8.00 «90 МИНУТ». Тонгги информацион-музикали программа. 9.35 «Учрашув жойини ўзгартириш мумкин эмас». Беш серияли телевизион бадиий фильм. 4 ва 5-сериялар. 12.15 Халқ ижодиёти II Бутуниттифоқ фестивали. «Фестиваль позивнойлари». 12.45 ҲАММА УЧУН ВА ҲАР БИР КИШИ УЧУН. 13.15 Ижрочилик санъати усталари С. Аккардо (Италия). 14.10 Аслини олганда. «Тажриба шундай тўпланади». СССР саноат корхоналарининг ГДР, ВХР, ПХР, БХР фирмалари билан ҳамкорлиги ҳақида. Кўрсатувни сиёсий шарҳловчи В. П. Бекетов олиб боради. 15.30 ДУНЁ ВОҚЕАЛАРИ. 15.45 ПРОПАГАНДИСТЛАР КУНИГА. Назария масалалари. Сиёсий маориф шохобчаларида ишни қайта қуриш ҳақида. «Красная Заря» илмий ишлаб чиқариш бирлашмаси пропагандистларининг иши мисолида (Ленинград шаҳри). 16.15 КАМАЛАК. Халқ ижодиёти телепрограммаларининг халқаро фестивали. «Яманнинг маданий мероси» (ЯАР). 16.50 ҲАЙВОНОТ ОЛАМИДА. 17.50 «Жилоли эртак», «Портрет». Мультфильмлар (Қирғизистон). 18.20 «БИЛЛУР ГЛОБУС». 1987 йил июнь ойида Москвада бўлиб ўтган жаҳон хотин-қизлар конгресси ҳақида телевизион ҳужжатли фильм премьераси. 19.25 Қишки вақтга ўтиш. 19.40 УЛУҒ ОКТЯБРЬ ЮБИЛЕЙИГА. Тарихнинг сўнмас сатрлари. «Беларус вокзали». Бадиий фильм («Мосфильм»). 21.30 ВРЕМЯ. 22.05 ҚАЙТА ҚУРИШ ПРОЖЕКТОРИ. 22.15 ШАНБА ОҚШОМИДА. «Михаил Жванецкий таклиф этади». 23.35 Янгиликлар. 23.40 Телевизион ҳужжатли фильм премьераси.

● МТ II

9.00 Эрталабки гимнастика. 9.20 «Қуюқ ва серсоя қора қарағайзор». Илмий-оммабоп фильм. 9.30 Ритмик гимнастика. 10.00 ТОНГГИ ПОЧТА. Музикали кўрсатув. 10.30 ТУРКМАНИСТОН ТЕЛЕВИДЕНИЕСИНИНГ ПРОГРАММАСИ. 11.50 СИЗ ЯРАТГАН БОҒ. 12.20 Волейбол. Европа чемпионати. Эркаклар. СССР — Румыния терма командалари. Бельгиядан кўрсатилади. 12.50 «Чақирилмаган дўст». Бадиий фильм, субтитр билан («Мосфильм»). 14.15 «Тео Адам таклиф этади». 15.30 «Даурия». Бадиий фильм («Ленфильм»). 1 ва 2-сериялар. 18.30 «Москва. Консерваториянинг катта зали». Москва камер хори программаларида рус хор куйлари. 20.30 Тунингиз хайрли бўлсин, кичкинтойлар! «Кичкинтой ва Карлсон». Мультфильм. 20.45 ЗДОРОВЬЕ. 21.30 ВРЕМЯ. 22.05 ҚАЙТА ҚУРИШ ПРОЖЕКТОРИ. 22.15 «ЯМ-ЯШИЛ МАЙСА». Телевизион бадиий фильм премьераси («Мосфильм»). 1 ва 2-сериялар. 00.25 Янгиликлар.

● ЎзТВ

7.00 Ритмик гимнастика. 7.20 Тонгги тароналар. 7.30 АХБОРОТ. 7.50 «Ёшлар». Ҳужжатли фильмлар программаси. 8.50 «Музикали палитра» (такрорий). 9.20 «Даштда қувлаш». Бадиий фильм («Қозоқфильм»). 10.50 «Очиқ эшиклар куни». Газетхон «Ташкентская правда» ҳузурида меҳмонда (такрорий). 11.35 «Футбол чорраҳаларида». Авлодлар учрашуви. 12.15 «Буни ҳамма билиши ва уддалаши керак» (рус.). 12.45 «Оналар мактаби». 13.15 КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ ИЮНЬ ПЛЕНУМИ ҚАРОРЛАРИ — ҲАЁТГА! ҚАЙТА ҚУРИШ: МУАММОЛАР ВА ИЗЛАНИШЛАР. Тошкентдаги «Висотстрой» қурилиш трестининг қайта қуриш шароитларидаги иши ҳақида (рус.).

* * *

17.55 Кўрсатувлар программаси. 18.00 ДЎСТЛИК ЭКРАНИ. Ўрта Осиё республикалари ва Қозоғистон телевидениеларининг биргаликда программаси. Душанбадан кўрсатилади. 19.00 Болалар учун. «Бойчечак» (рус.). 19.30 АХБОРОТ (рус.). 19.45 СИҲАТ-САЛОМАТЛИК. Илмий-оммабоп программа (такрорий). 20.30 АХБОРОТ. 20.50 «ЦИРК. ЗАРАРИПОВЛАР СУЛОЛАСИ». Видеофильм премьераси. 21.30 Москва. ВРЕМЯ. 22.05 БУГУН — ПРОПАГАНДИСТЛАР КУНИ. Кўрсатув ва концерт. Кўрсатув тугагач — Кўрсатувлар программаси.

●

ТОШКЕНТ ШАҲРИ ВА ТОШКЕНТ ОБЛАСТИ УЧУН ПРОГРАММА

ДУШАНБА КЎРСАТАДИ: 17.45 Кўрсатувлар программаси. 17.50 Реклама. 18.00 ДЎСТЛИК ЭКРАНИ. 19.00 «Мен яшайдиган олалам». 19.30 НОВОСТИ. 19.50 А. Фирдавсий. «Шоҳнома». 20.30 АХБОР. 20.50 «Юлдузлар даврасаси». Эстрада программаси. 21.30 Москва. ВРЕМЯ. 22.05 Эстрада программасининг давоми. 22.30 «Жаҳон бир ҳафта ичида». 22.40 «Мимино». Бадиий фильм (рус.).

Якшанба

27 СЕНТЯБРЬ

ЖАҲОН ТУРИЗМ КУНИ

●

МАШИНАСОЗЛАР КУНИ

● МТ I

8.00 «90 МИНУТ». Тонгги информацион-музикали программа. 9.30 Ритмик гимнастика. 10.15 «Спортлото» тиражи. 10.30 БУДИЛЬНИК. 11.00 СОВЕТ ИТТИФОҚИГА ХИЗМАТ ҚИЛАМАН! 12.00 ТОНГГИ ПОЧТА. Музикали кўрсатув. 12.30 ЖАҲОН ТУРИЗМ КУНИГА. САЁҲАТЧИЛАР КЛУБИ. 13.30 МУЗИКАЛИ КИОСК. 14.00 ҚИШЛОҚ ЯНГИЛИКЛАРИ. 15.00 ЗДОРОВЬЕ. 15.45 КАМАЛАК. Халқ ижодиёти телепрограммаларининг халқаро фестивали. «Гиламдўзлик» (Афғонистон). 16.05 Останкино концерт студиясида СПТУ битирувчилари билан учрашув. 17.35 «ЎРТОҚ ҚЎШИҚ». Бутуниттифоқ телевизион конкурси. Ригадан кўрсатилади. 18.25 СЕВИМЛИ ВАТАНИМ МЕНИНГ. Фотоконкурс. 18.30 ХАЛҚАРО ПАНОРАМА. 19.15 «Ҳам ҳазил, ҳам чин». Сатирик кўрсатув. 20.00 КИНОПАНОРАМА. 21.30 ВРЕМЯ. 22.05 ҚАЙТА ҚУРИШ ПРОЖЕКТОРИ. 22.15 Давлат Марказий концерт залида Грузия ССР санъат усталари ва ижрочи ёшларининг концерти. 00.05 Янгиликлар.

● МТ II

9.00 Зарядкага сафланинг! 9.20 МАШИНАСОЗЛАР КУНИГА. «ЗАПОРОЖЕЦ». КИЧИК АВТОМОБИЛНИНГ КАТТА МУАММОЛАРИ». Телевизион ҳужжатли фильм премьераси (Киев). 9.50 «ҚАДРДОН КУЙЛАР ЮРТИ». Фильм-концерт премьераси (Қозон). 10.15 «Рус тили» 10.45 Волейбол. Европа чемпионати. Эркаклар. Голландия — СССР терма командалари. Бельгиядан кўрсатилади. 11.15 «Жаҳон музика маданияти хазинасидан». А. И. Хачатурян. 2-симфония. ССР Иттифоқи Давлат академик симфоник оркестри ижро этади. Дирижёр — СССР халқ артисти А. И. Хачатурян. 12.05 «Комила». Телевизион бадиий фильм («Ўзбекфильм»). 1 ва 2-сериялар. 14.15 ДУНЁ ВА ЁШЛАР. 14.45 Мамлакат миллий театрлари фестивали. «ДАХАНАГО». А. Шогенцуков номли Кабарда Болқар Давлат драма театри фильм-спектаклининг премьераси. Автор — З. Аксиров. 16.45 Реклама. 16.50 УЛУҒ ОКТЯБРНИНГ 70 ЙИЛЛИГИГА. «Совет санъати саҳифалари. Адабиёт ва театр». 6-фильм. 18.05 Бокс СССР кубоги. Финал. Хабаровскдан кўрсатилади. 19.35 «Ўсимликлар дунёси». 20.30 Тунингиз хайрли бўлсин, кичкинтойлар! «Карлсон қайтиб келди». Мультфильм. 20.45 ФАН ВА ТЕХНИКА. Киножурнал («ЦНФ»). 20.55 КАМАЛАК. Халқ ижодиёти телепрограммаларининг халқаро фестивали. «Яманнинг маданий мероси» (ЯАР). 21.30 ВРЕМЯ. 22.05 ҚАЙТА ҚУРИШ ПРОЖЕКТОРИ. 22.15 «Карусель». Телевизион бадиий фильм (А. Довженко номли киностудия). 23.25 Янгиликлар.

● ЎзТВ

7.00 Ритмик гимнастика. 7.20 «Витим қирғоғи». Телефильм. 7.30 АХБОРОТ. 7.50 «Тинибтинчимас кишилар». Ҳужжатли фильмлар программаси. 8.50 Ижодкор ёшлар учун. «Истеъдод». Шоира Мукаррама Муродова. 9.10 «Биргаликда куйлаймиз». С. Абрамова, Ҳ. Муҳаммад. «Биз пахтакор болалари». 9.40 Врач маслаҳати. 9.50 Мактаб ўқувчилари учун. «Светофор». 10.50 Телетомошабинларнинг талабаларига биноан. «Ёр-ёр» Бадиий фильм. 12.00 «Шахмат мактаби». 12.30 Мактаб ўқувчилари учун. «Пионерлар мамлакатида» (рус.). 13.30 «Орол денгизи муаммолари». 3-кўрсатув. 14.15 «Мактаб ислоҳоти — ҳаётга!». Халқ маорифи системасини такомиллаштириш. 14.45 Реклама.

* * *

17.45 Кўрсатувлар программаси. 17.50 УЛУҒ ОКТЯБРНИНГ 70 ЙИЛЛИГИГА. «Дилдан куйлаб, ўйна қувнаб». ҚҚАССР ва республика областлари болалар бадиий ҳаваскорлик коллективларининг телевизион фестивали. Экранда — Жиззах ёшлари (такрорий). 19.00 БУГУН — МАШИНАСОЗЛАР КУНИ. 19.30 АХБОРОТ (рус.). 19.45 «Хат ва ҳаёт». Телетомошабинларнинг хатларига обзор. 20.30 АХБОРОТ. 20.50 Қишлоқ меҳнаткашлари учун концерт. 21.30 Москва. ВРЕМЯ. 22.05 ЎЗБЕКИСТОН ХАЛҚ ЁЗУВЧИСИ, СССР ДАВЛАТ МУКОФОТИНИНГ ЛАУРЕАТИ АБДУЛЛА ҚАҲҲОР ТУҒИЛГАН КУННИНГ 80 ЙИЛЛИГИГА БАҒИШЛАНГАН ТАНТАНАЛИ КЕЧА. А. Навоий номли Давлат академик Катта театридан трансляция пайтида ёзиб олинган.

●

ТОШКЕНТ ШАҲРИ ВА ТОШКЕНТ ОБЛАСТИ УЧУН ПРОГРАММА

ФРУНЗЕ КЎРСАТАДИ: 15.50 «Рики-Тики-Тави». Мультфильм. 16.10 Иваново музикали театри артистларининг концерти. 16.30 «Новинки» киноклуби. 17.50 «Ала-Тоу чашмалари». Концерт. 18.30 Москва. ХАЛҚАРО ПАНОРАМА. 19.15 ХОНАДОН УЧУН, ОИЛА УЧУН. Тележурнал. 19.45 «Бу сен, Қирғизистон». Фотоконкурс. 20.00 «Камалаксимон шиша». Телефильм. 20.15 «Саёҳатга таклиф этамиз». 20.30 «Бизнинг актив дам олишимиз». 21.30 Москва. ВРЕМЯ. 22.05 Қирғизистон телевидениесида БИРИНЧИ МАРТА «Гўзаллик салони» бадиий фильм.

ТОШКЕНТ оқшоми

Ўзбек ва рус тилларида мустақил равишда нашр этилади.

«Тошкент оқшоми»

(«Вечерний Ташкент») — орган Ташкентского горкома Компартии Узбекистана и городского Совета народных депутатов.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси. Тошкент шаҳри.

РЕДАКЦИЯ АДРЕСИ: 700083, Тошкент, Ленинград кўчаси, 32.

ТЕЛЕФОНЛАР: бўлимлар: партия турмуши ва пропаганда — 32-54-19; совет қурилиши ва халқ контроли — 32-54-34; саноат, транспорт ва алоқа — 33-08-74, 32-57-84; шаҳар хўжалиги, савдо ва маиший хизмат — 32-55-39, капитал қурилиши — 32-58-85; фан ва ўқув юртлари — 32-53-10; физкультура ва спорт, ҳарбий-ватанпарварлик тарбияси — 32-55-32; маданият — 32-53-83; ахборот — 33-28-95; хатлар ва оммавий ишлар — 33-29-70; иллюстрация — 32-55-37; жамоатчилик редакцияси — 33-99-42, 32-53-66; «Ташкентская неделя» рекламалар иловаси — 32-56-84; эълонлар — 33-81-42.

Р—14072. Якшанбадан ташқари ҳар куни чиқади. Ички саҳифаларга 19.30 да қўл қўйилган. [График бўйича 17.00 да қўл қўйилиши лозим]. Б. 2468. Тиражи — 75.131. Индекс 64690. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10.